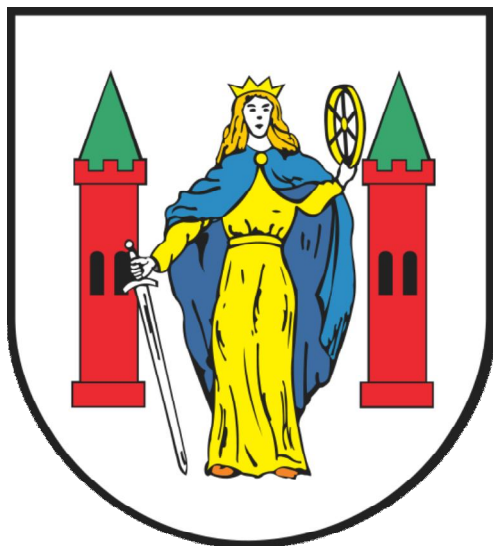

Gmina Góra

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY GÓRA NA LATA 2013-2032

Góra, grudzień 2013 r.

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE
GMINY GÓRA

TYTUŁ:	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY GÓRA NA LATA 2013-2032
Zamawiający:	Gmina Góra ul. Mickiewicza 1 56-200 Góra
Wykonawca:	IGO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. ul. Barbary 21 a 40 - 053 Katowice
Realizacja obowiązków umownych ze strony IGO Sp. z o. o. Sp.k. w Katowicach	mgr inż. Zuzanna Potępa-Błędzińska
Zespół autorski Programu	mgr inż. Anna Rosiak-Tatulińska mgr inż. Zuzanna Potępa-Błędzińska mgr inż. Adam Kiełtyka
Zatwierdził	mgr inż. Bożena Kuzio - Wasilewska
Sfinansowano ze środków:	Budżetu Gminy

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	5
1. Wprowadzenie.....	5
2. Charakterystyka wyrobów zawierających azbest.....	5
3. Przepisy prawne dotyczące użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.....	9
3.1. Najważniejsze ustawy i rozporządzenia dotyczące azbestu i usuwania wyrobów zawierających azbest.....	9
3.2. Obowiązki właścicieli, zarządców i użytkowników obiektów zawierających azbest oraz procedury postępowania.....	10
3.3. Ewidencja odpadów niebezpiecznych.....	13
3.4. Transport odpadów niebezpiecznych.....	13
3.5. Unieszkodliwianie poprzez składowanie odpadów niebezpiecznych.....	14
4. Ocena stanu aktualnego w zakresie azbestu.....	15
4.1. Ogólna charakterystyka gminy Góra.....	16
4.2. Informacje o programach, planach dotyczących usuwania azbestu na szczeblu krajowym, wojewódzkim.....	20
4.3. Ocena realizacji działań w zakresie odpadów zawierających azbest.....	22
4.4. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest.....	23
4.4.1. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest w obiektach będących własnością osób fizycznych.....	24
4.4.2. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest w obiektach innych niż zabudowa mieszkaniowa.....	27
4.4.3. Ocena stanu technicznego i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.....	28
4.4.4. Oszacowanie kosztów usunięcia azbestu.....	30
4.5. Dofinansowanie do usuwania wyrobów zawierających azbest.....	31
4.6. Działalność informacyjna.....	31
4.7. Baza azbestowa.....	31
5. Cele i zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest.....	32
6. Finansowanie zadań związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest.....	33
7. Harmonogram realizacji Programu.....	34
8. Sposób monitoringu programu.....	35
9. Podsumowanie.....	36
10. Literatura.....	37
11. Załączniki.....	37

SPIS TABEL

TABELA 1. ISTNIEJĄCE SKŁADOWISKA ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM.....	15
TABELA 2. WYKAZ POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE GMINY GÓRA.....	18
TABELA 3. IŁOŚĆ WYROBÓW AZBESTOWYCH W ZABUDOWIE MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ, WIELORODZINNEJ I W BUDYNKACH GOSPODARCZYCH.....	24
TABELA 4. IŁOŚĆ WYROBÓW AZBESTOWYCH NA OBIEKTACH INNYCH NIŻ ZABUDOWA MIESZKANIOWA.....	27
TABELA 5. STOPIEŃ PILNOŚCI PODJĘCIA DZIAŁAŃ W STOSUNKU DO WYROBÓW AZBESTOWYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ I BUDYNKÓW GOSPODARCZYCH W GMINIE GÓRA.....	29
TABELA 6. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY REALIZACJI PROGRAMU.....	34
TABELA 7. WSKAŹNIKI MONITORINGU PROGRAMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY GÓRA.....	35

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1. PROCEDURA 1 BEZPIECZNEGO POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST..	12
RYSUNEK 2. PROCEDURA 2 BEZPIECZNEGO POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST..	12
RYSUNEK 3. MAPA GMINY GÓRA.....	16
RYSUNEK 4. IŁOŚCI WYROBÓW AZBESTOWYCH [MG] NA TERENIE GMINY GÓRA W ZABUDOWIE MIESZKANIOWEJ I BUDYNKACH GOSPODARCZYCH.....	26
RYSUNEK 5. PROCENTOWY PODZIAŁ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W ZABUDOWIE MIESZKANIOWEJ I BUDYNKACH GOSPODARCZYCH ZE WZGLĘDU NA STOPIEŃ PILNOŚCI DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH.....	30

1. Wprowadzenie

Podstawą wykonania niniejszego opracowania „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Góra” jest umowa zawarta w dniu 23 października 2013 r. pomiędzy Gminą Góra z siedzibą przy ul. Adama Mickiewicza 1, 56-200 Góra a IGO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. z siedzibą przy ul. Barbary 21A w Katowicach.

Wyroby zawierające azbest po ich usunięciu z miejsca zabudowania stają się odpadami, które zostały zakwalifikowane do grupy odpadów niebezpiecznych. Gospodarka nimi wymaga prawidłowego prowadzenia oraz szczególnej kontroli. Zasady postępowania z odpadami azbestowymi reguluje szereg przepisów m.in. ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach oraz związane z nimi rozporządzenia wykonawcze. Najważniejszym jednak dokumentem określającym organizację i przebieg wycofania azbestu z gospodarki jest „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 39/2010 z dnia 15 marca 2010 r. Program ten utrzymuje cele przyjętego przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Koordynatorem tego Programu jest Ministerstwo Gospodarki. Program grupuje zadania przewidziane do realizacji na poziomie centralnym, wojewódzkim i lokalnym. Na poziomie lokalnym zadania realizują samorządy m.in. gminne.

W 2013 roku na terenie Gminy Góra przeprowadzono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest na terenach posesji mieszkańców gminy. Największe nagromadzenie wyrobów zawierających azbest występuje w starszych obiektach mieszkalnych oraz inwentarskich stanowiących własność mieszkańców. Są to przede wszystkim pokrycia dachowe tj. płyty azbestowo-cementowe faliste i płaskie. Dla kontynuacji oraz rozszerzenia działań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest opracowywany jest niniejszy „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Góra”.

2. Charakterystyka wyrobów zawierających azbest

Azbest to ogólna nazwa minerałów włóknistych z grupy serpentynów i amfiboli. Nazwa ta wywodzi się od greckiego słowa „asbestos” i oznacza „niewygasający” lub „niezniszczalny”. Cechą charakterystyczną włókien azbestowych jest możliwość ich rozszczepiania się na mniejsze fragmenty. Dopiero w XX wieku azbest stał się surowcem powszechnie stosowanym. Prawdziwy przełom w jego stosowaniu nastąpił w latach sześćdziesiątych ubiegłego stulecia. Odkryto wówczas złoża chryzotyłu i tremolitu we Włoszech. Początkowo używano go do wyrobów niepalnej papy, a następnie znalazł szerokie zastosowanie jako różnego rodzaju izolacje. Szacuje się, że wyprodukowano około 5 tysięcy różnych rodzajów produktów, które zawierają w swoim składzie azbest. Dzięki od dawna znanej i cenionej odporności na wysoką temperaturę, trzy minerały azbestowe zyskały popularność i szerokie zastosowanie w gospodarce światowej. Są to:

- chryzotyl (azbest biały) - najbardziej rozpowszechniony,
- krokidolit (azbest niebieski) - wykorzystywany w mniejszym stopniu,
- amosyt (azbest brązowy) - najrzadziej stosowany.

Specyficzne właściwości azbestu - niepalność, wytrzymałość mechaniczna i termiczna oraz elastyczność - sprawiły, że azbest znalazł szerokie zastosowanie w różnego rodzaju technologiach przemysłowych. Po nagrzaniu do 350°C odporność mechaniczna włókien azbestu spada zaledwie o 20% (spowodowane to jest usunięciem części wody). Natomiast po przyjęciu wody z wilgotnego otoczenia wraca do poprzedniego stanu. Dopiero temperatura

ponad 700°C powoduje całkowite odparowanie wody i nieodwracalne zniszczenie materiału (włókna tracą elastyczność i zaczynają się kruszyć).

W latach 80-tych stwierdzono, że oprócz pozytywnych właściwości azbest posiada również negatywne cechy. Gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwość uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia wówczas wyroby azbestowe stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzkiego. Najczęściej dochodzi do tego przy obróbce mechanicznej płyt – cięcie, kruszenie lub przy naruszeniu struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału i wpływem warunków atmosferycznych. Badania dowiodły rakotwórcze działanie włókien azbestu, które przedostają się do organizmu z wdychanym powietrzem. Są to włókna grubości mniejszej niż 3 μm , długości większej niż 45 μm (proporcja - długość: średnica > 3:1). Wdychanie azbestu może być przyczyną groźnych chorób, w tym azbestozy (pylicy azbestowej), zmian opłucnowych, międzybłonna opłucnej oraz raka płuc. Choroby te mają długi okres inkubacji i mogą ujawnić się nawet po 30 latach od chwili wchłonięcia włókien.

Klasyfikacja wyrobów zawierających azbest

Wyroby zawierające azbest, w zależności od ich rodzaju można podzielić na dwie klasy:

- klasa I - obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 , które definiowane są jako „miękkie” (słabo spoiście) i zawierają powyżej 20% azbestu, a także małą ilość lepiszcza. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do środowiska. Do wyrobów tego typu zaliczane są wyroby tekstylne z azbestu takie jak, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe oraz materiały i wykładziny cierne,
- klasa II - obejmuje wyroby o gęstości objętościowej większej niż 1000 kg/m^3 , które definiowane są jako „twarde” i zawierają poniżej 20% azbestu. W przypadku uszkodzenia tego typu wyrobu emisja włókien azbestu do środowiska jest znacznie niższa niż w przypadku wyrobów z klasy I. Do tego typu wyrobów zaliczane są płyty azbestowo-cementowe faliste, płyty azbestowo-cementowe „karo” oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym. W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo-cementowe tj. rury wodociągowe i kanalizacyjne, a także przewody kominowe i zsypy.

Klasyfikacja odpadów zawierających azbest

Wyroby zawierające azbest z chwilą ich usunięcia z miejsca zabudowania stają się odpadami. Zostały one zakwalifikowane do grupy odpadów niebezpiecznych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001 r. Nr 112, poz. 1206). Należą do nich:

- odpady azbestowe z elektrolizy o kodzie 06 07 01^{*},
- odpady z przetwarzania azbestu o kodzie 06 13 04^{*},
- odpady zawierające azbest o kodzie 10 11 81^{*},
- odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych o kodzie 10 13 09^{*},
- opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi o kodzie 15 01 11^{*},
- okładziny hamulcowe zawierające azbest o kodzie 16 01 11^{*} tj. wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- zużyte urządzenia zawierające wolny azbest o kodzie 16 02 12^{*},
- materiały izolacyjne zawierające azbest o kodzie 17 06 01^{*} tj. izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest, szczeliwa azbestowe, taśmy tkane

- i plecione, sznury i sznurki, wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych, papier i tektura, otuliny azbestowo-cementowe, płyty ognioochronne,
- materiały konstrukcyjne zawierające azbest o kodzie 17 06 05* tj. płyty azbestowo-cementowe płaskie, płyty azbestowo-cementowe faliste, rury i złącza azbestowo-cementowe, kształtki azbestowo-cementowe budowlane (przewody wentylacyjne, podokienniki, osłony kanałów spalin).

Odpadami zawierającymi azbest są również:

- sorbenty, materiały filtracyjne (w tym oleje nieujęte w innych grupach), tkaniny do wycierania (np. szmaty, ścierki) i ubrania ochronne zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi (np. PCB) o kodzie 15 02 02* tj. ubrania robocze, maski, filtry zanieczyszczone azbestem,
- inne odpady z budowy, remontów i demontażu (w tym odpady zmieszane) zawierające substancje niebezpieczne o kodzie 17 09 03* tj. papy, kity, masy hydroizolacyjne, płytki PCV zawierające azbest,
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki o kodzie 20 01 35* tj. sprzęt gospodarstwa domowego zawierający izolacje azbestowe.

Zastosowanie azbestu

Azbest znalazł szerokie zastosowanie w różnego rodzaju technologiach przemysłowych, budownictwie i energetyce, a także w transporcie. W Polsce największe ilości azbestu zużywano w różnych procesach produkcyjnych w latach 70-tych – około 100 tys. Mg rocznie, natomiast w latach 80-tych ilość zużywanych wyrobów zmniejszyła się do około 60 tys. Mg, z kolei na początku lat 90-tych do 30 tys. Mg.

Budownictwo

Najwięcej wyrobów azbestowych wykorzystano w budownictwie i do produkcji materiałów budowlanych tj. 85% z całości wytworzonych wyrobów. Z szacunkowych ocen wynika, że w Polsce na dachach i fasadach budynków znajduje się obecnie około 1,35 mld m² płyt azbestowo-cementowych, co stanowi prawie 15 mln Mg. Innym rodzajem wyrobów azbestowych stosowanych w budownictwie zarówno mieszkaniowym jak i przemysłowym są rury azbestowo-cementowe, których ilość szacuje się na około 600 tys. Mg. Z danych zawartych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” wynika, że największe nagromadzenie wyrobów z azbestem występuje na terenie województw mazowieckiego i lubelskiego (około 2 mln Mg). Duże ilości tych wyrobów znajdują się także na terenie województw łódzkiego, wielkopolskiego i podlaskiego oraz małopolskiego. Najmniej wyrobów z azbestem występuje w województwach opolskim, lubuskim i zachodniopomorskim (do 0,5 mln Mg).

Energetyka

W przemyśle energetycznym wyroby zawierające azbest stosowano w:

- kominach o dużej wysokości (dylatacje wypełnione sznurem azbestowym),
- chłodniach kominowych (płyty azbestowo-cementowe w zraszalnikach i w obudowie wewnętrznej chłodni),
- chłodniach wentylatorowych w obudowie wewnętrznej chłodni oraz w rurach odprowadzających parę,
- zraszalnikach itp. (w formie izolacji cieplnej ze sznura azbestowego),
- w izolacjach tras ciepłowniczych (jako płaszcze azbestowo-cementowe lub azbestowo-gipsowe).

Ilość płyt azbestowo - cementowych zabudowanych w chłodniach kominowych oraz wentylatorowych szacuje się na ponad 300 tys. Mg.

Transport

Azbest stosowano do termoizolacji i izolacji elektrycznych urządzeń grzewczych w elektrowozach, tramwajach, wagonach, metrze (maty azbestowe w grzejnikach i tablicach rozdzielni elektrycznych), w termoizolacji silników pojazdów mechanicznych, w uszczelkach pod głowicą, elementach kolektorów wydechowych oraz elementach ciernych - sprzęgłach i hamulcach. Powszechnie stosowano azbest w kolejnictwie, w przemyśle lotniczym i stoczniowym, np. na statkach, szczególnie w miejscach narażonych na ogień, wymagających zwiększonej odporności na wysoką temperaturę.

Przemysł chemiczny

Z azbestu wykonane są przepony stosowane w elektrolitycznej produkcji chloru. Ponadto azbest występuje w hutach szkła (np. w wałach ciągnących).

Źródła narażenia na działanie azbestu

Ogólne źródła narażenia na działanie azbestu można podzielić na źródła związane z narażeniem niezawodowym i zawodowym człowieka.

Narażenie niezawodowe człowieka na działanie azbestu może występować w następujących przypadkach:

- Na terenach sąsiadujących z terenami przemysłowymi, w których stosowane są wyroby zawierające azbest,
- Na terenach sąsiadujących z dzikimi składowiskami odpadów zawierających azbest, nieprawidłowo prowadzonymi składowiskami odpadów zawierających azbest oraz składowiskami odpadów komunalnych gdzie nielegalnie deponuje się odpady zawierające azbest,
- U członków rodzin pracowników nieprzestrzegających przepisów i zasad bezpieczeństwa przy usuwaniu, demontażu, transporcie i składowaniu wyrobów i odpadów zawierających azbest.
- W obiektach i pomieszczeniach w wyniku użytkowania wyrobów zawierających azbest stosowanych jako izolacje ognioodporne, akustyczne, wentylacyjne i klimatyzacyjne.
- W obszarach wiejskich i miejskich w wyniku uszkodzeń mechanicznych oraz korozji ścian osłonowych i pokryć dachowych zawierających azbest.
- W obszarach wiejskich i miejskich przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu.

Narażenie zawodowe na działanie azbestu może wystąpić w następujących sytuacjach:

- Podczas poboru prób do badań wyrobów azbestowych,
- W trakcie zabezpieczania wyrobów zawierających azbest,
- Podczas demontażu i usuwania wyrobów zawierających azbest,
- Podczas unieszkodliwiania odpadów azbestowych,
- W trakcie pakowania odpadów azbestowych,
- W trakcie załadunku lub rozładunku odpadów azbestowych.

Wpływ azbestu na organizm człowieka

Wpływ azbestu na organizm człowieka związany jest bezpośrednio z wnikaniem włókien azbestowych do organizmu człowieka poprzez układ oddechowy. Włókna azbestu gromadzą się i zalegają w płucach. Występuje także w niewielkim stopniu wchłanianie azbestu przez skórę.

Największe zagrożenie dla zdrowia ludzi przejawia azbest w formie włókien respirabilnych. Włókna te mają grubość nie większą niż 3 µm przez co trafiają do pęcherzyków płucnych. Najbardziej niebezpiecznym rodzajem azbestu dla organizmu człowieka jest azbest niebieski, czyli krokidolit, jednak wszystkie rodzaje przyjęto jako kancerogenne. Szczególna szkodliwość krokidolitu spowodowana jest faktem, iż ten gatunek azbestu nie ulega zmianom w środowiskach biologicznych. W odróżnieniu od azbestu niebieskiego, azbest biały, czyli chryzotyl podlega częściowemu rozpuszczeniu w płynach fizjologicznych przez co jego szkodliwość jest mniejsza.

W wyniku przedostania się do organizmu ludzkiego pyłu azbestowego przez układ oddechowy mogą nastąpić takie zmiany chorobowe jak:

- pylica azbestowa – azbestoza,
- nowotwory złośliwe – rak płuc i opłucnej,
- zgrubienia opłucnej.

3. Przepisy prawne dotyczące użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest

Szczegółowe wymagania, zasady użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest zostały szeroko uregulowane w krajowych przepisach prawnych. Poniżej przytoczono najbardziej istotne ustawy i rozporządzenia dotyczące azbestu i usuwania wyrobów zawierających azbest.

3.1. Najważniejsze ustawy i rozporządzenia dotyczące azbestu i usuwania wyrobów zawierających azbest

- Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z późn. zm.), która zakazuje wprowadzania na terytorium Polski wyrobów zawierających azbest, azbestu, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec. Ustawa zamknęła okres stosowania wyrobów zawierających azbest w Polsce, natomiast pozostał jedynie problem usunięcia zużytych wyrobów w sposób niezagrażający zdrowiu ludzi i zanieczyszczeniu środowiska.
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. Nr 1232, z późn. zm.), która określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z niniejszą ustawą azbest należy do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. Substancje te powinny podlegać sukcesywnej eliminacji. Występowanie substancji zawierających azbest powinno zostać udokumentowane, a informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania powinny być przekazane do wojewody, wójta, burmistrza lub prezydenta miasta zgodnie z rozporządzeniami wykonawczymi do Prawa ochrony środowiska.
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21, z późn. zm.), która reguluje gospodarkę odpadami niebezpiecznymi, w tym zawierającymi azbest, które są elementem systemu gospodarki odpadami, a także istotną częścią planów województw oraz planu krajowego.
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 227, poz. 1367, z późn. zm.), która określa zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, a także wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z przewozem oraz organy właściwe do sprawowania kontroli w tym zakresie.

- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001 r. Nr 112, poz. 1206),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31) zgodnie, z którym wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest dopuszcza się nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 r.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. - w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. z 2009 r. Nr 124, poz. 1033).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649) wraz ze zmianą Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2010 r., Nr 162, poz. 1089), które określa:
 - Obowiązki właściciela, użytkownika wieczystego lub zarządcy nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej, w zakresie sporządzania oceny stanu tych wyrobów w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia tj. listopada 2004 roku.
 - Obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest w zakresie: uzyskania odpowiedniej decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi albo złożenia organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytwarzanymi odpadami, a także przeszkolenia przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i posiadania niezbędnych zabezpieczeń.
 - Sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest.
 - Warunki przygotowania do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest do miejsca ich składowania.
 - Wymagania, jakim powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 r. Nr 216, poz. 1824), które określa zakres i program szkolenia pracowników, którzy w związku z wykonywanymi pracami są lub mogą być narażeni na działanie pyłu azbestu oraz osób kierujących takimi pracownikami i pracodawców.

3.2. Obowiązki właścicieli, zarządców i użytkowników obiektów zawierających azbest oraz procedury postępowania

Istotnym zagadnieniem dotyczącym użytkowania wyrobów zawierających azbest jest niedopuszczenie do ich wykorzystania w sposób umożliwiający emisję włókien azbestu do środowiska. Usuwane wyroby azbestowe powinny być zastępowane wyrobami niezawierającymi tego surowca.

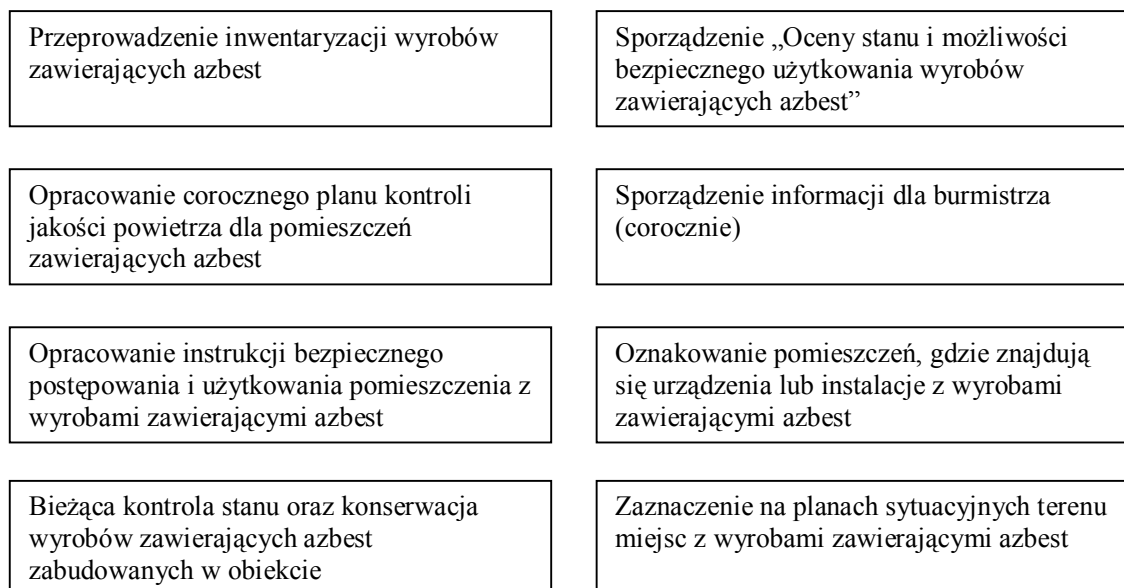
Aktualne regulacje prawne obligują właścicieli, zarządców i użytkowników wieczystych nieruchomości, a także obiektów, urządzeń budowlanych, instalacji przemysłowych lub innego miejsca zawierającego azbest do:

- okresowych kontroli stanu technicznego wyrobów zawierających azbest w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów (ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest). Ocena ta kwalifikuje wyroby zawierające azbest na podstawie przyjętej punktacji do jednej z trzech kategorii działań:
 - I stopień pilności - wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie,
 - II stopień pilności - ponowna ocena w czasie 1 roku,
 - III stopień pilności - ponowna ocena w czasie 5 lat.
- usuwania wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany lub naprawy,
- sporządzania corocznego planu kontroli jakości powietrza obejmującego pomiar stężenia azbestu dla pomieszczenia, w którym znajdują się wyroby z azbestem,
- przeglądu i oznakowania miejsc wykorzystywania wyrobów azbestowych według ustalonych zasad,
- sporządzania inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na danym terenie,
- sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (przedsiębiorcy) lub wójtowi (osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami) corocznej aktualizacji danych o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania oraz wyrobach, których wykorzystanie zostało zakończone,
- zgłoszenia właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac związanych z zabezpieczaniem lub usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

Procedury bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest

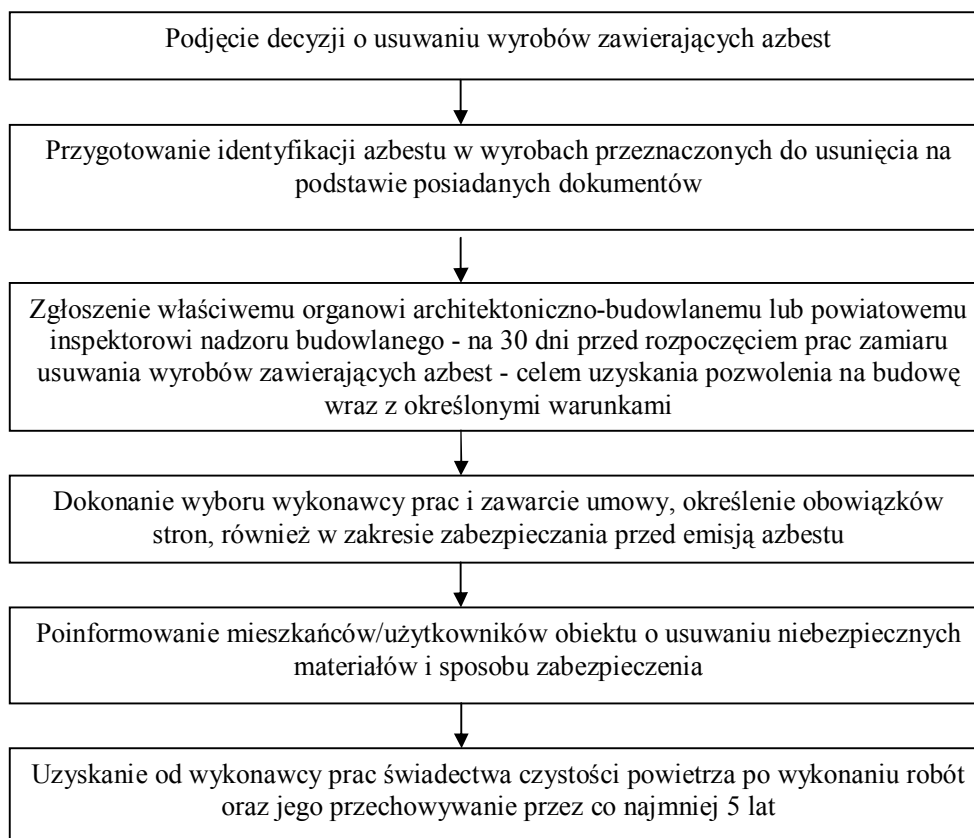
Obowiązki właścicieli i zarządców będących także użytkownikami wyrobów zawierających azbest zawarto w dwóch procedurach postępowania (1 i 2), przedstawionych na rys. 1 i rys. 2. Procedura 1 określa obowiązki i zasady postępowania właścicieli i zarządców przy użytkowaniu budynków, budowli, instalacji, urządzeń i obiektów oraz terenów, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest. Natomiast procedura 2 określa obowiązki i postępowanie powyższych podmiotów przy usuwaniu wyrobów azbestowych tzn. przed i podczas wykonywania prac.

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Rysunek 1. Procedura 1 bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest

Źródło: Poradnik dla użytkowników wyrobów azbestowych wraz ze zmianami wynikającymi z Rozporządzenia Ministra Gospodarki Dz. U. z 2010 r., Nr 162, poz. 1089

Rysunek 2. Procedura 2 bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest

Źródło: Poradnik dla użytkowników wyrobów azbestowych wraz ze zmianami wynikającymi z Rozporządzenia Ministra Gospodarki Dz. U. z 2010 r., Nr 162, poz. 1089)

3.3. Ewidencja odpadów niebezpiecznych

Posiadacz odpadów (wytwórca), czyli wykonawca prac w kontakcie z azbestem jest obowiązany do prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów zgodnie z przyjętym katalogiem odpadów i listą odpadów niebezpiecznych.

Ewidencję, prowadzi się z zastosowaniem następujących dokumentów ewidencji odpadów:

- karty ewidencji odpadu, prowadzonej dla każdego rodzaju odpadu odrębnie,
- karty przekazania odpadu.

Dokumenty ewidencji odpadów powinny zawierać następujące dane: imię i nazwisko, adres zamieszkania lub nazwę i adres siedziby posiadacza odpadów.

Posiadacz odpadów, który przejmuje odpad od innego posiadacza, jest obowiązany potwierdzić przejęcie odpadu na karcie przekazania odpadu, wypełnionej przez posiadacza, który przekazuje ten odpad. Kartę przekazania odpadu sporządza się w odpowiedniej liczbie egzemplarzy, po jednej dla każdego z posiadaczy oraz dla prowadzącego transport odpadów.

Dopuszcza się sporządzanie zbiorczej karty przekazania odpadu, obejmującej odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego temu samemu posiadaczowi.

Posiadacz odpadów ma obowiązek przechowywać dokumenty sporządzone na potrzeby ewidencji przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym sporządzono te dokumenty.

Posiadacz odpadów prowadzący ewidencję odpadów jest obowiązany sporządzić na formularzu zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi. Zbiorcze zestawienie danych powinno zawierać następujące informacje: imię i nazwisko, adres zamieszkania lub nazwę i adres siedziby posiadacza odpadów. Zbiorcze zestawienia danych posiadacz odpadów jest obowiązany przekazać marszałkowi województwa właściwemu ze względu na miejsce wytwarzania lub zbierania w terminie do 15 marca za poprzedni rok kalendarzowy.

3.4. Transport odpadów niebezpiecznych

Obowiązek odpowiedniego przygotowania do transportu odpadów zawierających azbest spoczywa na wytwórcy odpadów. Należy uniemożliwić emisję włókien azbestu do środowiska, również w trakcie jego transportu poprzez:

- szczelne opakowanie wyrobów i odpadów o gęstości objętościowej równej lub większej 1000 kg/m^3 w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm,
- szczelne opakowanie wyrobów i odpadów o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm, po ich uprzednim zestaleniu przy użyciu cementu,
- szczelne opakowanie odpadów pozostających w kontakcie z azbestem i zakwalifikowanych jako odpady o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 w worki z folii polietylenowej o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm, a następnie ich umieszczenie w opakowaniu zbiorczym z folii polietylenowej i szczelne zamknięcie,
- utrzymanie w stanie wilgotnym odpadów w trakcie ich przygotowania do transportu,
- magazynowanie przygotowanych do transportu odpadów w osobnych miejscach zabezpieczonych przed dostępem osób niepowołanych.

Zgodnie z ustawą o odpadach wytwórca odpadów transportujący je na składowisko nie jest zobowiązany do uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów, natomiast posiadacz odpadów prowadzący działalność w zakresie zbierania lub transportu jest zobowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności.

Zlecający usługę transportu odpadów jest obowiązany wskazać firmie transportującej miejsce odbioru odpadów, a także posiadacza odpadów, do którego należy te odpady dostarczyć, natomiast firma transportująca jest zobowiązana dostarczyć odpady azbestowe do posiadacza, który został mu wskazany przez zlecającego.

Do obowiązków posiadacza odpadów niebezpiecznych prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ich transportu na składowisko należy:

- posiadanie karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przyjęcia odpadu,
- usunięcie ze skrzyni ładunkowej pojazdu elementów mogących uszkodzić opakowanie odpadów,
- sprawdzenie stanu opakowań i ich oznakowanie literą „a”,
- sprawdzenie stabilności umocowania ładunku z odpadami w pojeździe.

Przy przewozach towarów, w tym odpadów niebezpiecznych w kraju obowiązują przepisy umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR). W Oświadczeniu Rządowym z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), w załączniku A dział 3.3 zawarto przepisy szczególne dotyczące niektórych materiałów lub przedmiotów, w tym także azbestu. Zgodnie z zapisem w poz. 168 azbest, który jest związany lepiszczem naturalnym lub sztucznym (np. cementem) w sposób uniemożliwiający uwolnienie podczas przewozu włókien azbestu łatwych do wchłaniania drogą oddechową nie podlega przepisom ADR. Wyroby zawierające azbest, które nie spełniają powyższego warunku, nie podlegają przepisom ADR, jeżeli są zapakowane w taki sposób, że nie jest możliwa emisja włókien do środowiska.

Do przewożenia odpadów zawierających azbest mogą być używane samochody ciężarowe z nadwoziem skrzyniowym, bez przyczepy lub z jedną przyczepą. Załadunek opakowanych odpadów do dokładnie oczyszczonej skrzyni ładunkowej pojazdu, a następnie ich rozładunek powinien odbywać się przy wykorzystaniu dźwigu lub podnośnika. Brak odpowiedniego oznakowania odpadów zawierających azbest lub uszkodzone opakowanie stanowią powód odmowy przyjęcia odpadów. Opakowane odpady powinny być ułożone i umocowane na samochodzie w sposób uniemożliwiający ich przesuwanie się w czasie przewozu lub wypadnięcie z pojazdu, a cały ładunek należy dokładnie zabezpieczyć folią lub plandeką przed uszkodzeniem. W przypadku stwierdzenia po wyładunku pozostałości po przewożonych odpadach należy niezwłocznie je usunąć oraz dokładnie oczyścić pojazd i jego wyposażenie z zachowaniem zasad przewidzianych dla prac przy usuwaniu azbestu.

3.5. Unieszkodliwianie poprzez składowanie odpadów niebezpiecznych

Usuwane odpady azbestowe należy składować na składowiskach odpadów niebezpiecznych przeznaczonych wyłącznie do tego celu lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne pod warunkiem, że spełnione są warunki techniczne do bezpiecznego składowania odpadów. Na wyżej wymienionych składowiskach składowane są odpady o kodach 17 06 01* i 17 06 05*. Odpady te mogą być składowane razem w jednej kwaterze.

Składowiska odpadów niebezpiecznych lub wydzielone kwatery na terenie innych składowisk przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów azbestowych w postaci nieprzekształconej, buduje się w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się. Odpady zawierające azbest powinny być składowane selektywnie, w izolacji od innych odpadów, a miejsce składowania powinno być oznakowane i zaznaczone na planie sytuacyjnym składowiska.

Zarządzający składowiskiem powinien potwierdzić odbiór i przyjęcie odpadów na składowisko na karcie przekazania odpadów.

Czynności związane ze składowaniem odpadów azbestowych należy wykonywać w sposób zabezpieczający przed emisją włókien i pyłu azbestowego do powietrza. Podstawowe zadanie polega na niedopuszczeniu do rozszechnienia opakowań odpadów. Opakowania te muszą być zdejmowane z pojazdu przy użyciu urządzeń dźwigowych i ostrożnie układane w kwaterze składowiska zgodnie z technologią zatwierdzoną w instrukcji eksploatacji składowiska, uwzględniającą racjonalne wykorzystanie pojemności obiektu. Niedopuszczalne jest zrzucanie lub wysypywanie odpadów z samochodów, kompaktowanie odpadów zawierających azbest ani poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów. Warstwa zeskladowanych odpadów powinna być zabezpieczona przed uszkodzeniem opakowań przez pokrycie folią lub warstwą gruntu o grubości około 5 cm.

Składowanie powinno być zakończone na poziomie dwóch metrów poniżej poziomu terenu otoczenia, a następnie składowisko należy wypełnić gruntem do poziomu terenu. Zarządzający składowiskiem powinien wówczas złożyć wniosek do właściwego organu w celu uzyskania zgody na zamknięcie składowiska lub jego wydzielonej części. Na koronie składowisk, w tym odpadów niebezpiecznych nie mogą być wykonywane przez okres 50 lat od dnia zamknięcia budynki, wykopy, instalacje naziemne i podziemne, z wyłączeniem instalacji związanych z funkcjonowaniem składowiska.

Aktualny wykaz funkcjonujących w województwie dolnośląskim składowisk odpadów niebezpiecznych zawierających azbest przedstawiono w tab. 1.

Tabela 1. Istniejące składowiska odpadów zawierających azbest w województwie dolnośląskim

Lp.	Nazwa i lokalizacja składowiska	Nazwa i adres zarządzającego składowiskiem	Wolna pojemność składowiska [m ³]	Całkowita pojemność składowiska [m ³]
1.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Trzebczu	Przedsiębiorstwo Gospodarki Miejskiej Sp. z o.o. ul. Dąbrowskiego 2 59-100 Polkowice,	1 018	1 250
2.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Marcinowie	Trzebnicki Zakład Gospodarki Komunalnej ERGO Sp. z o.o.	820	1 000
3.	Składowisko Odpadów Przemysłowych, Wałbrzych	Mo-BRUK SA 33-322 Korzenna, Niecew 68	14 560	74 889

Źródło: www.bazaazbestowa.pl

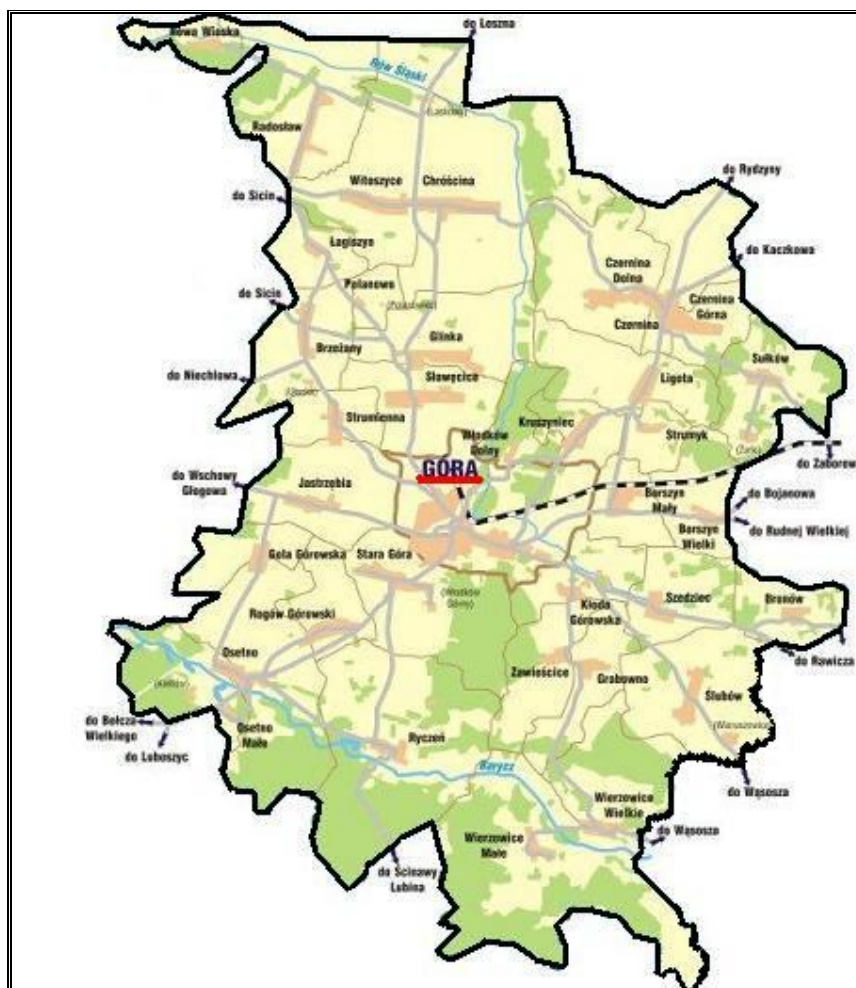
4. Ocena stanu aktualnego w zakresie azbestu

W trakcie przeprowadzenia oceny stanu aktualnego środowiska gminy Góra w zakresie wyrobów zawierających azbest wzięto pod uwagę następujące elementy:

- ogólną charakterystykę gminy Góra,
- informacje o programach, planach dotyczących usuwania azbestu na szczeblu krajowym, wojewódzkim i gminnym,
- inwentaryzację wyrobów zawierających azbest,
- dofinansowanie do usuwania wyrobów zawierających azbest,
- działania informacyjne,
- bazę azbestową.

4.1. Ogólna charakterystyka gminy Góra

Gmina Góra (rys.3) położona jest w północnej części województwa dolnośląskiego i jest jedną z 4 gmin powiatu górskiego. Od południowego wschodu graniczy z gminą Wąsosz, od południa z gminą Jemielno, od zachodu z gminą Niechlów. Na bardzo krótkim odcinku północno - zachodnim graniczy z gminą Wschowa, w województwie lubuskim. Od północy i wschodu graniczy z 3 gminami województwa wielkopolskiego: Świeciechowa, Rydzyna i Bojanowo.

Rysunek 3. Mapa Gminy Góra

Źródło: opracowanie własne

Gmina zajmuje obszar 266,11 km². Sieć osadniczą tworzą: miasto Góra oraz 35 miejscowości sołeckich: Borszyn Mały, Borszyn Wielki, Bronów, Brzezany, Chróścina, Czernina, Czernina Dolna, Czernina Górna, Glinka, Gola Górska, Grabowno, Jastrzębia, Kłoda Górska, Kruszyniec, Ligota, Łagiszyn, Nowa Wioska, Osetno, Osetno Małe, Polanowo, Radosław, Rogów Górowski, Ryczeń, Sławęcice, Stara Góra, Strumienna, Strumyk, Sulków, Szedzice, Ślubów, Wierzowice Małe, Wierzowice Wielkie, Witoszyce, Włodków Dolny, Zawieście.

Gminę zamieszkuje 20 786 osób (Dane z GUS, stan na 31.12.2012 r.). Dominują w niej wsie o formie zabudowy wydłużonych ulicówek. Często występuje także zabudowa rozproszona. W związku z ukształtowaniem terenu i specyfiką środowiska przyrodniczego rolnictwo na terenie Gminy nastawione jest na produkcję roślinną. Uprawiane są tu głównie zboża, rośliny okopowe, rzepak i warzywa. Największe znaczenie ma przemysł przetwórstwa rolno - spożywczego. Mniejszą rolę odgrywa przemysł wydobywczy, odzieżowy oraz produkcja maszyn rolniczych.

Poniżej scharakteryzowano formy ochrony przyrody występujące na terenie gminy.

Obszary Chronionego Krajobrazu:

Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Baryczy”- obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Obszar zajmuje powierzchnię 43 350 ha i położony jest na terenie gmin: Niechlów, Jemielno, Góra i Wąsosz.

„Krzywińsko-Osiecki Obszar Chronionego Krajobrazu”- obszar ten wyróżnia się urozmaiconą rzeźbą terenu, zawiera w sobie niemal cały potencjał lasów i większość użytków zielonych gminy. Za jego ochroną przemawiają też występujące tu zbiorniki wód podziemnych oraz znaczny udział gruntów przepuszczalnych sprzyjających infiltracji zanieczyszczeń. Obszar zajmuje powierzchnię 8 500 ha i położony jest na terenie gminy Góra.

Użytki ekologiczne:

„Brzeżany”- usytuowany 0,2 km na zachód od Brzeżan, przy szosie do Tarpna. Powołany w celu zachowania oczka wodnego z godowiskiem kumaka nizinnego (*Bombina bombina*) i rzekotki drzewnej (*Hyla arborea*).

„Brzeżańskie oczko”- usytuowany 0,9 km na wschód od Brzeżan. Powołany w celu zachowania oczka wodnego z godowiskiem rzekotki drzewnej (*Hyla arborea*).

„Chróścina”- położony jest w północnej części województwa dolnośląskiego, w Powiecie Górowskim, w gminie Góra, 2 km na północ od wsi Chróścina (0,5 km na wschód od wsi Laskowice). Obejmuje obszar podmokłego lasu, leżącego na lewym brzegu Śląskiego Rowu, prawego dopływu Baryczy. Jest to kępa lasu łęgowego będąca częścią leśnego korytarza ekologicznego biegnącego wzdłuż Śląskiego Rowu.

„Czernina”- zlokalizowany przy południowo - zachodnim skraju Czerniny Dolnej. Powołany w celu zachowania oczka wodnego z godowiskiem rzekotki drzewnej (*Hyla arborea*) oraz stanowiskiem włosienicznika wodnego (*Batrachium aquatile*).

„Łąka trzęślicowa”- usytuowany w oddziale leśnym 96n. Powołany w celu zachowania unikatowego środowiska - podmokłej łąki trzęślicowej z obfitym stanowiskiem goryczki wąskolistnej (*Gentiana pneumonanthe*).

„Szczec”- położony 1,5 km na płn.-zach. od Zawieścic. Powołany w celu zachowania śródleśnej łąki ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin (szczec pospolita (*Dipsacus sylvestris*), lepieźnik różowy (*Petasites hybridus*), płazów (ropucha szara (*Bufo bufo*) i ptaków (żuraw (*Grus grus*)).

„Szedzic”- położony 0,7 km na płn.-wsch. od Szedźca. Powołany w celu zachowania śródleśnego oczka wodnego z godowiskiem kumaka nizinnego (*Bombina bombina*) i rzekotki drzewnej (*Hyla arborea*).

„Żurawie Pierzowisko”- Śródleśna podmokła łąka, położona 1,5 km na północny wschód od wsi Włodków Dolny. Powołany w celu zachowania śródleśnej podmokłej łąki ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin (krwiściąg lekarski (*Sanguisorba officinalis* L.), wąkrota zwyczajna (*Hydrocotyle vulgaris*) i zwierząt (modraszek nausitous (*Maculinea*

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

nausithous), dostojka ino (*Brenthis ino*), dostojka dia (*Boloria dia*), napierśnik i żuraw (*Grus grus*).

Pomniki przyrody:

Poniżej w tabeli przedstawiono wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Góra.

Tabela 2. Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Góra

Lp.	Miejscowość	Nazwa pomnika przyrody	Dokument powołujący
279	Kłoda Górowska	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
280	Czernina Dolna	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
281	Czernina Dolna	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
282	Czernina Dolna	Buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
283	Wierzowice Wielkie	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
284	Wierzowice Wielkie	Wiąz szypułkowy (<i>Ulmus laevis</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
285	Wierzowice Wielkie	Platan klonolistny (<i>Platanus x acerifolia</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
286	Wierzowice Wielkie	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
287	Wierzowice Wielkie	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
288	Wierzowice Wielkie	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
289	Wierzowice Wielkie	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
290	Wierzowice Wielkie	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
291	Wierzowice Wielkie	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
292	Wierzowice Wielkie	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
293	Wierzowice Wielkie	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
294	Wierzowice Wielkie	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
295	Wierzowice Wielkie	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
296	Góra	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
297	Góra	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
298	Kruszyniec	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
299	Kruszyniec	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
300	Kruszyniec	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
301	Czernina	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)
302	Czernina	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejscowość	Nazwa pomnika przyrody	Dokument powołujący
303	Radosław	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Uchwała Nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 272 poz. 2923)
304	Strumienna	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Uchwała Nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 272 poz. 2923)
305	Zawieścice 191 g	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Uchwała Nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 272 poz. 2923)
306	Brzeżany 115 f	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Uchwała Nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 272 poz. 2923)
307	Brzeżany 115 f	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Uchwała Nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 272 poz. 2923)
308	Ryczeń	Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)	Uchwała Nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 272 poz. 2923)
309	Ryczeń	Wiąz szypułkowy (<i>Ulmus laevis</i>)	Uchwała Nr XXVI/162/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 272 poz. 2923)
310	Ślubów	Aleja Platanowa - Platan klonolistny (<i>Platanus x acerifolia</i>) - 11 drzew	Uchwała Nr XXVI/161/08 Rady Miejskiej w Górze z dnia 18 września 2008 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 272 poz. 2922)

Źródło: <http://www.wroclaw.rdos.gov.pl/>, dnia 02.12.2013 r.

Natura 2000:

Głównymi zasadami funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000 jest ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków w warunkach gospodarczego użytkowania terenu.

Na terenie Gminy Góra funkcjonuje obszar NATURA 2000 Dolina Dolnej Baryczy o łącznej powierzchni 3 165,8 ha.

Dolina Dolnej Baryczy, obszar PLH 020084 - Ostoja obejmuje fragment doliny dolnej Baryczy wraz z jej dopływami - Dzikkiem (na południe od Góry) i Rowem Śląskim (na północ od Góry). Ciepłolubne dąbrowy występują tu na naturalnych stromych skarpach pradoliny Baryczy; dodatkowo interesującym jest obfite występowanie w nim gatunku z Czerwonej Księgi - *Rosa gallica*. Lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe pokrywają czwartą część powierzchni ostoi. Szczególnie dobrze zachowane są rozległe łęgi jesionowe nad Rowem Śląskim, które charakteryzują się obfitym runem z *Corydalis cava*. Cenne są również tutejsze lasy łęgowe dębowo – wiązowo - jesionowe i grądy. Lasy ostoi są miejscem występowania gatunku chrząszcza – pachnica *Osmoderma eremita*. Bardzo ważnym siedliskiem w ostoi są liczne starorzecza leżące w dolinie niemal naturalnie płynącej i meandrującej tu rzeki Baryczy. W jej wodach i na starorzeczach żyją cenne gatunki ryb - *Cobitis taenia*, *Misgurnus fossilis*, *Rhodeus sericeus*, ptaków - *Alcedo atthis*, *Merus merganser* oraz ssaków - *Castor fiber* i *Lutra lutra*. W ostoi zachowały się łąki trzęślicowe z populacjami takich rzadkich gatunków roślin jak: *Iris sibirica* i *Lathyrus palustris*. Na łąkach tych występuje motyl - *Maculinea nausithous*. Różnorodność biologiczna w ostoi podnoszą dwa inne typy siedlisk - olsy i turzycowiska.

4.2. Informacje o programach, planach dotyczących usuwania azbestu na szczeblu krajowym, wojewódzkim

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

Najważniejszym dokumentem określającym organizację i przebieg wycofania azbestu z gospodarki jest „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia tego wieloletniego programu w dniu 14 lipca 2009 r., a w dniu 15 marca 2010 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę zmieniającą.

Głównymi celami „POKZA” są:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Cele Programu będą realizowane sukcesywnie aż do roku 2032, w którym zakładane jest oczyszczenie kraju z azbestu.

Program tworzy nowe możliwości, m.in.:

- składowanie odpadów azbestowych na składowiskach podziemnych,
- wdrażanie nowych technologii umożliwiających unicestwienie włókien azbestu,
- pozostawianie w ziemi – w dopuszczonych prawem przypadkach – wyrobów azbestowych wycofanych z użytkowania.

Program grupuje zadania przewidziane do realizacji na poziomie centralnym, wojewódzkim i lokalnym, w pięciu blokach tematycznych:

- zadania legislacyjne;
- działania edukacyjno-informacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów szkoleniowych, promocja technologii unicestwienia włókien azbestowych, organizacja krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji kongresów i udział w nich;
- zadania w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, z obiektów użyteczności publicznej, terenów byłych producentów wyrobów azbestowych, oczyszczania terenów nieruchomości, budowy składowisk oraz instalacji do unicestwienia włókien azbestowych;
- monitoring realizacji Programu przy pomocy elektronicznego systemu informacji przestrzennej;
- działania w zakresie ochrony zdrowia.

Zgodnie z omawianym Programem gmina powinna zapewnić wywóz odpadów zawierających azbest na składowisko odpadów lub zapewnić ich dostarczenie do przewoźnego urządzenia do przetwarzania odpadów zawierających azbest. Koszt transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest powinien zostać pokryty ze środków własnych gminy, przy udziale środków właścicieli nieruchomości, dotacji i pożyczek funduszy ochrony środowiska lub innych źródeł dostępnych dla gminy. Udział środków właścicieli nieruchomości powinien być niewielki, ze względu na fakt, iż koszt nowego pokrycia dachowego czy elewacyjnego nie może być pokryty w ramach wsparcia finansowego z krajowych lub z unijnych funduszy ochrony środowiska.

Wsparcie finansowe usuwania wyrobów zawierających azbest z dużych obiektów budowlanych powinno być koordynowane przez poszczególne jednostki samorządu

terytorialnego, przy czym warunkowane jest to posiadaniem rzetelnie wykonanej inwentaryzacji oraz planu usuwania wyrobów zawierających azbest. Minister Gospodarki planuje utrzymać w formie dotacji wsparcie finansowe opracowywania planów usuwania wyrobów zawierających azbest dla jednostek samorządu terytorialnego wszystkich szczebli w wysokości 10,0 mln zł w latach 2009-2015. Ich aktualizacja jest zadaniem jednostek samorządu terytorialnego.

Znacznego wzmocnienia wymaga monitoring realizacji Programu z wykorzystaniem narzędzi informatycznych. W ramach omawianego Programu kontynuowane będą prace aktualizacyjne bazy danych o wyrobach i odpadach zawierających azbest. Planowana jest modernizacja tej bazy w celu wdrożenia elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej do monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest (ESIP).

Zgodnie z Programem do zadań samorządu gminy należy:

- 1) gromadzenie przez burmistrza informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.pl,
- 2) przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami,
- 3) organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm,
- 4) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w Programie,
- 5) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
- 6) współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania planów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest,
- 7) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
- 8) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację Programu,
- 9) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

Główne cele krajowej gospodarki odpadami zostały określone w KPGO 2014 uchwalonym w 2010 roku przez Radę Ministrów. Zgodnie z tym dokumentem ogłoszonym w Monitorze Polskim z dnia 24 grudnia 2010 r. (M. P. z 2010 r. Nr 101, poz. 1183) dla odpadów zawierających azbest, w okresie od 2011 r. - 2022 r. zakłada się sukcesywne osiąganie celów określonych w przyjętym w dniu 15 marca 2010 r. przez Radę Ministrów „*Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*”.

Osiągnięcie założonych celów w zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest wymaga realizacji następujących działań:

- monitoringu prawidłowego postępowania z odpadami zawierającymi azbest, szczególnie obejmującego indywidualnych posiadaczy i firm zajmujących się demontażem,
- modernizacji i/lub budowy składowisk odpadów azbestowych.

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami

Główne cele gospodarki odpadami dla województwa dolnośląskiego zostały określone w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla województwa dolnośląskiego. Zgodnie z tym planem dla odpadów zawierających azbest przyjęto następujące cele:

- wyeliminowanie wyrobów zawierających azbest ze środowiska,
- unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest,
- przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji rodzaju, ilości oraz miejsc występowania wyrobów zawierających azbest oraz jej coroczna aktualizacja zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa województwa na temat szkodliwości azbestu i konieczności jego eliminowania ze środowiska,
- Sukcesywne i bezpieczne dla środowiska oraz zdrowia mieszkańców usuwanie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa,
- zapewnienie finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest,
- zapewnienie na terenie województwa wystarczającej pojemności składowisk do składowania odpadów zawierających azbest

Osiągnięcie założonych celów w zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest wymaga realizacji następujących kierunków działań:

- informowania społeczeństwa o zagrożeniu zdrowia ludzi przy samodzielnym usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- monitoringu usuwania oraz prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- rozbudowy i modernizacji i/lub budowy składowisk przeznaczonych do składowania odpadów zawierających azbest oraz stosowanie innych, dozwolonych prawem metod zagospodarowywania odpadów zawierających azbest,
- przeprowadzania akcji informacyjno-edukacyjnych dla wykorzystujących azbest, użytkowników wyrobów zawierających azbest,
- wytworzenia mechanizmów dofinansowania usuwania azbestu,
- przedstawienie społeczeństwu sposobów postępowania, gospodarowania, bezpiecznego usuwania oraz transportowania odpadów zawierających azbest, w tym zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest* (Dz. U. Nr 71, poz. 649),
- opracowanie przez gminy programów usuwania wyrobów zawierających azbest umożliwiających m.in. pozyskiwanie środków finansowych w celu usuwania azbestu.

4.3. Ocena realizacji działań w zakresie odpadów zawierających azbest

Głównym założeniem jest oczyszczenie do 2032 r. terenu gminy z azbestu i usunięcie wyrobów azbestowych. Do realizacji tego celu w przedmiotowym niezbędne są działania takie jak:

- wykonanie pełnej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest występujących na terenie gminy,
- coroczna aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest,
- zapewnienie finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest ze środków krajowych i europejskich.

Z wyżej wymienionych założeń dotychczas na terenie gminy Góra podjęto następujące działania:

- Gmina jest w trakcie opracowywania „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Góra”.
- Na terenie gminy w 2013 r. wykonano inwentaryzację materiałów zawierających azbest, która wykazała, że na obiektach znajduje się około 1 299,17 Mg wyrobów azbestowych, szczegółowa informacja w pkt. 4.4 niniejszego opracowania.

Dla zrealizowania głównego celu, jakim jest usunięcie wyrobów zawierających azbest do 2032 r. z terenu gminy należy zintensyfikować działania w kierunku pozyskiwania środków na dalsze usuwanie tych wyrobów oraz rozszerzać działalność informacyjną na temat szkodliwości azbestu.

4.4. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest jest podstawowym warunkiem do przeprowadzenia działań związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych. Na terenie Gminy Góra została ona przeprowadzona w 2013 roku w oparciu o ankiety dotyczące oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów azbestowych.

Mieszkańcy oraz podmioty gospodarcze zobowiązani zostali do podania informacji dotyczących zastosowania azbestu na terenie posesji i zakładu tj.: miejsca występowania (ulicy i numeru domu), rodzaju wyrobu azbestowego oraz stanu i stopnia uszkodzenia wyrobów azbestowych. Inwentaryzacją objęte były domy zabudowy jednorodzinnej, wielorodzinnej (bloki), obiekty użyteczności publicznej, organizacje oraz podmioty gospodarcze.

Ankiety na podstawie, których zestawiono oraz określono ilości i stan wyrobów zawierających azbest wypełniane były przez wyspecjalizowanych ankietów z firmy IGO Sp. z o.o. Sp. k. w Katowicach, którzy zebrali te informacje od każdego właściciela bądź zarządcy nieruchomości na terenie gminy.

Zgodnie z obowiązującymi wytycznymi, w celu ustalenia ilości wyrobów zawierających azbest w jednostce wagowej, stosuje się wskaźnik przeliczeniowy, który wynosi 11 kg na każdy m² azbestu.

Jak wynika z inwentaryzacji prowadzonej w Gminie Góra ilość wyrobów zawierających azbest wynosi **1 299,17 Mg**. Największe nagromadzenie wyrobów zawierających azbest występuje w starszych obiektach mieszkalnych oraz inwentarskich stanowiących własność mieszkańców. Są to przede wszystkim pokrycia dachowe tj. płyty azbestowo-cementowe faliste i płaskie. Na terenach posesji mieszkańców znajduje się również azbest magazynowany w ilości 3 232,5 m², co stanowi około 35,56 Mg.

4.4.1. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest w obiektach będących własnością osób fizycznych

W tab. 2 przedstawiono wyniki inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest przeprowadzonej w Gminie Góra w 2013 r. dla zabudowy mieszkaniowej i budynków gospodarczych.

Tabela 3. Ilość wyrobów azbestowych w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i w budynkach gospodarczych

Miejscowość	Ilość wyrobu [m ²]	Ilość wyrobu [Mg]	Azbest magazynowany [m ²]	Azbest magazynowany [Mg]	Nazwa i rodzaj wyrobu	Ogółem [m ²]	Ogółem [Mg]
Borszyn Mały	1 918,0	21,10	-	-	Płyta falista	1 918,0	21,10
Borszyn Wielki	1 602,0	17,62	-	-	Płyta falista	1 602,0	17,62
Bronów	963,0	10,59	-	-	Płyta falista	963,0	10,59
Brzeżany	1 855,0	20,41	-	-	Płyta falista i płaska	1 855,0	20,41
Chróścina	4 650,0	51,15	17	0,19	Płyta falista	4 667,0	51,34
Czernina	2 603,0	28,63	970	10,67	Płyta falista i płyty dociepleniowe	3 573,0	39,30
Czernina Dolna	2 282,0	25,10	-	-	Płyta falista	2 282,0	25,10
Czernina Górna	716,0	7,88	-	-	Płyta falista	716,0	7,88
Glinka	1 047,0	11,52	-	-	Płyta falista	1 047,0	11,52
Gola Górowska	1 749,0	19,24	326	3,59	Płyta falista	2 075,0	22,83
Grabowno	1 278,0	14,06	238	2,62	Płyta falista	1 516,0	16,68
Jastrzębia	3 815,0	41,97	-	-	Płyta falista i płaska	3 815,0	41,97
Kłoda Górowska	5 163,0	56,79	-	-	Płyta falista i płaska	5 163,0	56,79
Kruszyniec	1 215,0	13,37	108	1,19	Płyta falista	1 323,0	14,55
Ligota	1 512,0	16,63	-	-	Płyta falista	1 512,0	16,63
Lagiszyn	450,0	4,95	-	-	Płyta falista	450,0	4,95
Nowa Wioska	970,0	10,67	53,5	0,59	Płyta falista	1 023,5	11,26
Osetno	2 801,0	30,81	150	1,65	Płyta falista	2 951,0	32,46
Osetno Małe	265,0	2,92	-	-	Płyta falista	265,0	2,92
Polanowo	28,0	0,31	-	-	Płyta falista	28,0	0,31
Radosław	4 876,0	53,64	-	-	Płyta falista	4 876,0	53,64
Rogów Górowski	2 566,0	28,23	30	0,33	Płyta falista	2 596,0	28,56
Ryczeń	802,0	8,82	-	-	Płyta falista	802,0	8,82
Sławęcice	3 709,0	40,80	20	0,22	Płyta falista	3 729,0	41,02
Stara Góra	2 713,0	29,84	100	1,10	Płyta falista	2 813,0	30,94
Strumienna	2 147,0	23,62	-	-	Płyta falista	2 147,0	23,62
Strumyk	467,0	5,14	-	-	Płyta falista	467,0	5,14
Sulków	205,0	2,26	650	7,15	Płyta falista	855,0	9,41
Szedzic	1 601,0	17,61	-	-	Płyta falista	1 601,0	17,61
Ślubów	3 690,0	40,59	60	0,66	Płyta falista	3 750,0	41,25
Wierzowice Małe	0,0	0,00	-	-	-	0,0	0,00
Wierzowice Wielkie	4 901,0	53,91	-	-	Płyta falista	4 901,0	53,91
Witoszyce	4 398,0	48,38	10	0,11	Płyta falista i płaska	4 408,0	48,49
Włodków Dolny	0,0	0,00	-	-	-	0,0	0,00
Zawieścice	1 925,0	21,18	-	-	Płyta falista i karo	1 925,0	21,18
m. Góra	2 996,0	32,96	-	-	Płyta falista i płyty dociepleniowe	2 996,0	32,96
Suma	73 878,0	812,66	2732,5	30,06		76 610,5	842,72

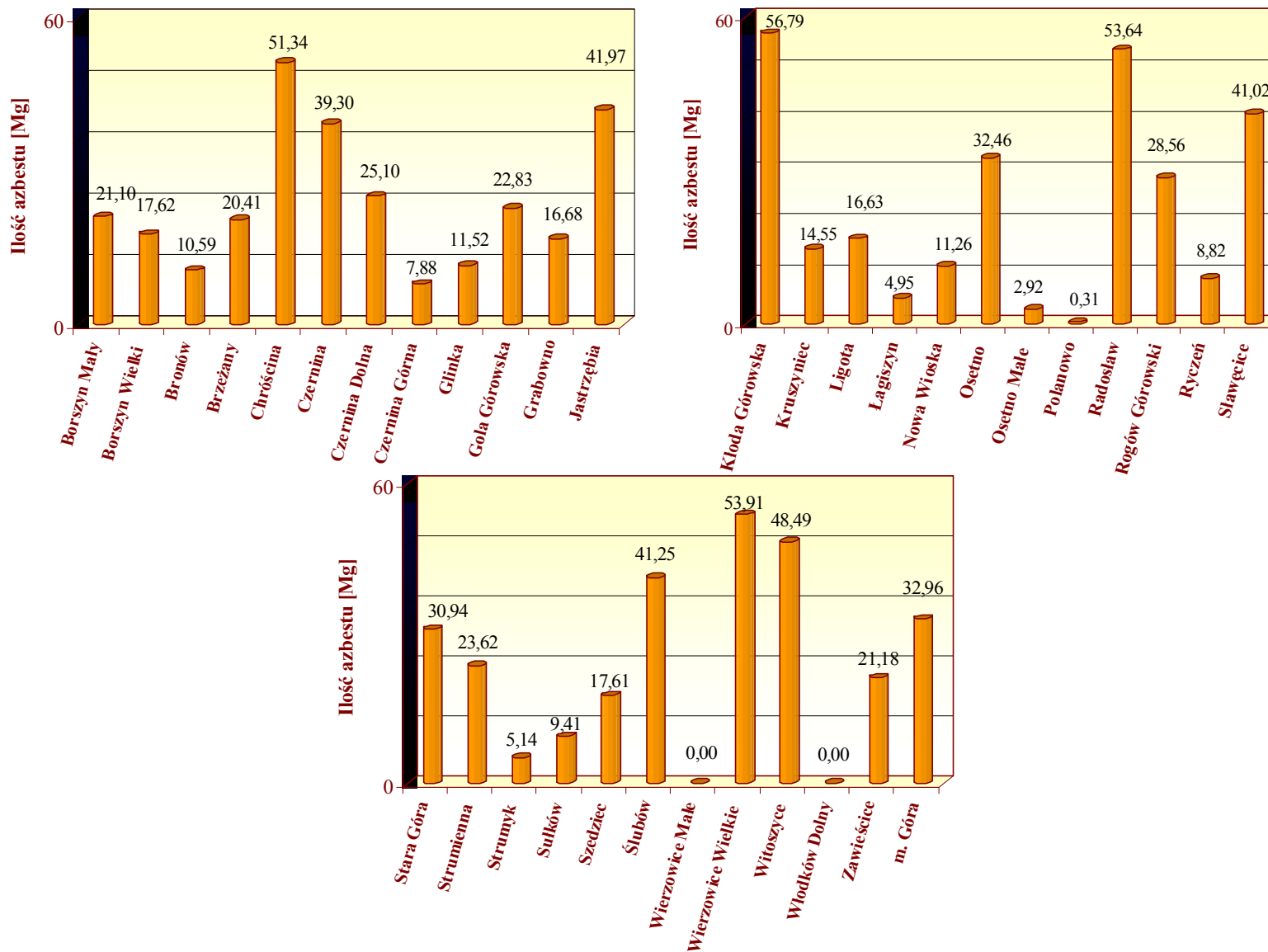
Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji wyrobów azbestowych na terenie Gminy Góra

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna charakteryzuje się występowaniem azbestu w postaci pokrycia dachowego (płyty faliste i płyty płaskie – „karo”). Dachy azbestowe spotyka się na budynkach mieszkalnych oraz na budynkach inwentarskich. Szczegółowe zestawienie zawierające obiekty na terenie, których znajdują się wyroby azbestowe zestawione zostały w zał. 1 do niniejszego opracowania.

Wykresy graficzne przedstawiające ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Góra przedstawiono poniżej na rys. 4.

Największy udział w ogólnej ilości wyrobów zawierających azbest występujących na terenie przedmiotowej gminy występują w Kłodzie Górskiej (6,74%), w m. Wierzowice Wielkie (6,40%), w Radosławiu (6,36%), oraz w Chróście (6,09%). Z kolei najmniej wyrobów azbestowych zanotowano w Polanowie, tj. 0,04%. W miejscowościach Wierzowice Małe i Włdków Dolny dla zabudowy mieszkaniowej i budynków gospodarczych nie odnotowano wyrobów zawierających azbest. W miejscowościach tych znajdują się natomiast wyroby azbestowe na obiektach innych niż zabudowa mieszkaniowa.

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY GÓRA

Rysunek 4. Ilości wyrobów azbestowych [Mg] na terenie Gminy Góra w zabudowie mieszkaniowej i budynkach gospodarczych

4.4.2. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest w obiektach innych niż zabudowa mieszkaniowa

W tab. 3 przedstawiono wyniki inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest przeprowadzonej w Gminie Góra dla obiektów innych niż zabudowa mieszkaniowa. Są to obiekty użyteczności publicznej, obiekty przemysłowe, a także innych jednostek organizacyjnych zlokalizowane na terenie przedmiotowej gminy, które posiadają wyroby azbestowe.

Tabela 4. Ilość wyrobów azbestowych na obiektach innych niż zabudowa mieszkaniowa

Lp.	Nazwa i adres obiektu	Płyty azbestowe [m ²]	Płyty azbestowe [Mg]	Nazwa i rodzaj wyrobu
1.	Przystanek autobusowy Borszyn Mały	10	0,11	Płyta falista
2.	Big Dutchman, Chlewnie, Bronów 29	600	6,6	Płyta falista
3.	Gospodarstwo Rolno-Hodowlane, Brzeżany	8300	91,3	Płyta falista
4.	ARR Agencja Rynku Rolnego, Hala, Brzeżany	400	4,4	Płyta falista i płaska
5.	Lokal gastronomiczny Bar Smakosz, Czernina ul. Górska 5	70	0,77	Płyta falista
6.	Piskorz Renata Firma Handlowa Sklep, Czernina ul. Rydzyska 4	20	0,22	Płyta falista
7.	Ośrodek Kultury Czernina Rynek	250	2,75	Płyta falista
8.	Grupa Pieprzyk, Chlewnia, Czernina Dolna 7b	600	6,6	Płyta falista
9.	Gospodarstwo Rolno-Hodowlane Stanisław Majda, Glinka 45	1000	11	Płyta falista
10.	Komenda Powiatowa PSP, Góra ul. Kościuszki 4	400	4,4	Płyta falista
11.	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Władysława Broniewskiego w Górze, ul. Podwale 20	152,5	1,677	Płyta falista
12.	Budynek przemysłowy, Góra ul. Witosa 7	1000	11	Płyta falista
13.	Budynek przemysłowy, Góra ul. Witosa 7	600	6,6	Płyta falista
14.	PTCO J. Lis Sp. J. Budynek przemysłowy, Góra ul. Witosa 7	800	8,8	Płyta falista
15.	Rydelkiewicz Czesław, Hala hodowlana, Gola Górska 20	400	4,4	Płyta falista
16.	Świetlica Wiejska w Grabownie	10	0,11	Płyta falista
17.	Przystanek autobusowy Kłoda Górska	10	0,11	Płyta falista
18.	Hala hodowlana, Ligota 26	200	2,2	Płyta falista
19.	Grupa Pieprzyk, Ferma bydła, Ligota	3000	33	Płyta falista
20.	Sklep spożywczy Ligota	150	1,65	Płyta falista
21.	Gospodarstwo Rolno-Hodowlane Majerewicz, Łągiszyn	800	8,8	Płyta falista
22.	Przedsiębiorstwo Rolne Osetno	850	9,35	Płyta falista
23.	Budynek transformatorowy Osetno Wielkie	50	0,55	Płyta falista
24.	Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej, Radosław 38a	150	1,65	Płyta falista
25.	Hala hodowlana, Bartnowski Andrzej, Rogów Górowski 14	550	6,05	Płyta falista
26.	Przedsiębiorstwo Rolne „Barycz” Sp. z o. o., Ryczeń 49	76	0,836	Płyta falista
27.	Kapliczka Sławęcice	15	0,165	Płyta falista
28.	Hala hodowlana - pustostan, Sławęcice	750	8,25	Płyta falista
29.	PGNiG Kopalnia Gazu, Stara Góra	600	6,6	Płyta falista
30.	Przystanek autobusowy Szedzic	12	0,132	Płyta falista

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Nazwa i adres obiektu	Płyty azbestowe [m ²]	Płyty azbestowe [Mg]	Nazwa i rodzaj wyrobu
31.	Świetlica Wiejska Ślubów	200	2,2	Płyta falista
32.	AGROL Sp. z o.o. ferma, Ślubów	15500	170,5	Płyta falista i płyty dociepleniowe
33.	Ferma Ślubów	2000	22	Płyta falista
34.	Pustostan, Kwaśnica Grzegorz i Zbigniew, Wierzowice Małe	600	6,6	Płyta falista
35.	Przystanek autobusowy Wierzowice Małe	8	0,088	Płyta falista
36.	Budynek transformatorowy, Witoszyce	8	0,088	Płyta falista
37.	Rodkiewicz Tadeusz, ferma hodowlana, Włodków Dolny 7	1324	14,564	Płyta falista
38.	Budynek transformatorowy, Zawieścice	30	0,33	Płyta falista
Suma		41 495,50	456,45	-

Źródło: Inwentaryzacja wyrobów azbestowych na terenie Gminy Góra

4.4.3. Ocena stanu technicznego i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Stan techniczny wyrobów azbestowych znajdujących się w budownictwie mieszkaniowym i budynkach gospodarczych oszacowano na podstawie danych ankietowych wypełnianych przez ankieterów. Celem klasyfikacji przedmiotowych wyrobów do dalszego ich użytkowania było określenie „stopienia pilności działań naprawczych”. Przeprowadzona ocena obejmowała określenie:

- sposobu zastosowania azbestu,
- struktury powierzchni wyrobu z azbestem,
- możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem,
- miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych,
- wykorzystanie miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej.

Na podstawie powyższych danych określono stopień pilności w zależności od stanu oraz zagrożenia, jakie może spowodować dany wyrób azbestowy. Sumaryczna liczb punktów określiła stopień pilności:

- ✓ **Stopień pilności I** – od 120 punktów – wymagane pilne usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie,
- ✓ **Stopień pilności II** – od 95 do 115 punktów – wymagana ponowna ocena do 1 roku,
- ✓ **Stopień pilności III** – do 90 punktów – wymagana ponowna ocena do 5 lat.

W tab. 4 zebrano i zestawiono stan wyrobów azbestowych w Gminie Góra z podziałem na stopień pilności podjęcia odpowiednich działań naprawczych.

Tabela 5. Stopień pilności podjęcia działań w stosunku do wyrobów azbestowych występujących na terenie zabudowy mieszkaniowej i budynków gospodarczych w Gminie Góra

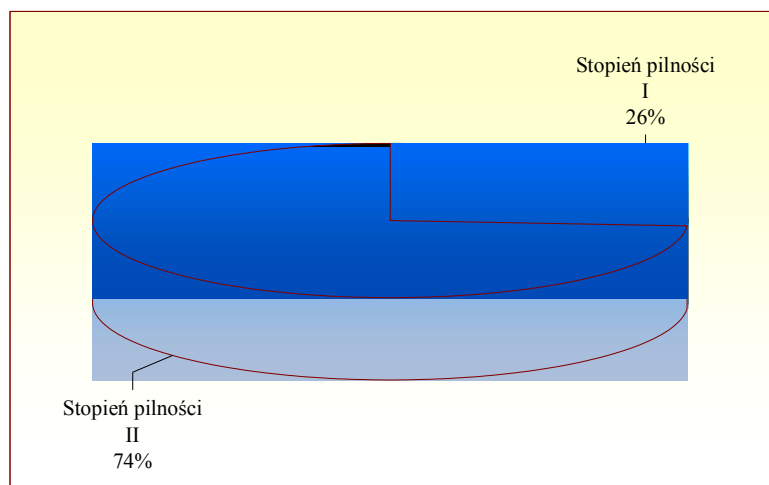
Miejscowość	Stopień pilności I		Stopień pilności II	
	m ²	Mg	m ²	Mg
Borszyn Mały	418	4,598	1500	16,5
Borszyn Wielki	155	1,705	1447	15,917
Bronów	125	1,375	838	9,218
Brzeżany	0	0	1855	20,405
Chróścina	675	7,425	3992	43,912
Czernina	1932	21,252	1641	18,051
Czernina Dolna	676	7,436	1606	17,666
Czernina Górna	156	1,716	560	6,16
Glinka	90	0,99	957	10,527
Goła Górowska	326	3,586	1749	19,239
Grabowno	488	5,368	1028	11,308
Jastrzębia	220	2,42	3595	39,545
Kłoda Górowska	4838	53,218	325	3,575
Kruszyniec	503	5,533	820	9,02
Ligota	355	3,905	1157	12,727
Łągiszyn	0	0	450	4,95
Nowa Wioska	53,5	0,5885	970	10,67
Osetno	927	10,197	2024	22,264
Osetno Małe	75	0,825	190	2,09
Polanowo	0	0	28	0,308
Radosław	1050	11,55	3826	42,086
Rogów Górowski	150	1,65	2446	26,906
Ryczeń	132	1,452	670	7,37
Sławęcice	275	3,025	3454	37,994
Stara Góra	250	2,75	2563	28,193
Strumienna	150	1,65	1997	21,967
Strumyk	33	0,363	434	4,774
Sułków	650	7,15	205	2,255
Szedzic	593	6,523	1008	11,088
Ślubów	658	7,238	3092	34,012
Wierzowice Małe	0	0	0	0
Wierzowice Wielkie	2655	29,205	2246	24,706
Witoszyce	510	5,61	3898	42,878
Włodków Dolny	0	0	0	0
Zawieścice	192	2,112	1733	19,063
m. Góra	712	7,832	2284	25,124
Suma	20 022,50	220,25	56 588,00	622,47

Zródło: opracowanie własne

Przeprowadzona ocena stanu wyrobów zawierających azbest umożliwiła ustalenie kolejności podejmowanych działań naprawczych oraz prac związanych z wymianą, naprawą lub możliwością odłożenia powyższych działań w czasie.

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie omawianej gminy znaczną część stanowią wyroby zaklasyfikowane do II stopnia działań naprawczych tj. 56 588,00 m², natomiast do I stopnia tj. 20 022,50 m².

Na rys. 5 przedstawiono procentowy udział wyrobów azbestowych zaklasyfikowanych do I i II stopnia pilności w stosunku do ogólnej ilości omawianych wyrobów na terenie gminy.

Rysunek 5. Procentowy podział wyrobów zawierających azbest znajdujących się w zabudowie mieszkaniowej i budynkach gospodarczych ze względu na stopień pilności działań naprawczych

Źródło: Inwentaryzacja wyrobów azbestowych na terenie Gminy Góra

Największą ilość wyrobów azbestowych występujących na terenie Gminy Góra tj. 73,86% stanowi grupa oceniana jako II stopień pilności działań naprawczych.

Należy zaznaczyć, że nie wszyscy właściciele obiektów są zainteresowani wymianą pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych, gdyż związane jest to z dodatkowymi kosztami zakupu nowej dachówki i wymiany starego pokrycia.

4.4.4. Oszacowanie kosztów usunięcia azbestu

Koszt usunięcia wyrobów azbestowych został oszacowany na podstawie informacji uzyskanych od firm zajmujących się demontażem, usuwaniem tych wyrobów i transportem do miejsca ich unieszkodliwiania.

Całkowity koszt usunięcia wyrobów azbestowych tj. demontażu, transportu i składowania przyjęto w granicach 40 zł/m² wyrobu azbestowego. Koszt ten zależy od kilku czynników tj. miejsca zabudowania wyrobów, wysokość obiektu oraz ilość demontowanych elementów.

Szacunkowe koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych **dla zabudowy mieszkaniowej i budynków gospodarczych** według stopnia pilności działań naprawczych wynoszą:

- Stopień I - wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie:

20 022,50 m ² * 40 zł/m ²	= 800 900,00 zł
VAT 8%	64 072,00 zł
Razem	864 972,00 zł

➤ Stopień II - ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku:	
56 588,00 m ² * 40 zł/m ²	= 2 263 520,00 zł
VAT 8%	181 081,60 zł
Razem	2 444 601,60 zł

Całkowity koszt usunięcia wyrobów azbestowych będących **własnością osób fizycznych** szacuje się na:

76 610,50 m ² * 40 zł/m ²	= 3 064 420,00 zł
VAT 8%	245 153,60 zł
Razem	3 309 573,60 zł

Szacunkowe koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z **obiektów innych niż zabudowa mieszkaniowa** wynoszą:

41 495,50 m ² * 40 zł/m ²	= 1 659 820,00 zł
VAT 8%	132 785,60 zł
Razem	1 792 605,60 zł

4.5. Dofinansowanie do usuwania wyrobów zawierających azbest

Zgodnie z obowiązującymi przepisami koszty zdjęcia i unieszkodliwienia pokryć dachowych zawierających azbest ponosi właściciel nieruchomości. Niemniej jednak ze względu na wysokie koszty demontażu, zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest, część obowiązków mogą brać na siebie gminy.

W celu usunięcia z terenu gminy materiałów zawierających azbest Burmistrz Góry postanowił uzyskać dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dofinansowanie odbywać się będzie zgodnie z Regulaminem. Dotacja ma być udzielona na podstawie umowy cywilno-prawnej osobom fizycznym – właścicielom nieruchomości zabudowanych budynkami jednorodzinnymi oraz budynkami gospodarczymi. Wysokość środków finansowych na ten cel określi ustawa budżetowa na dany rok kalendarzowy.

Dofinansowanie będzie obejmowało poniesienie przez gminę kosztów transportu i składowania odpadów azbestowych już wcześniej zdemontowanych, powstałych przy likwidacji pokryć dachowych zawierających azbest z budynków mieszkalnych i gospodarczych.

4.6. Działalność informacyjna

Informacje dotyczące dofinansowania do usuwania wyrobów zawierających azbest, w formie Uchwały Rady Gminy Góra udostępnione będą do publicznej wiadomości mieszkańców przedmiotowej gminy na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Góra w Biuletynie Informacji Publicznej.

4.7. Baza azbestowa

Baza wyrobów i odpadów zawierających azbest jest narzędziem do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest. Dane dotyczące inwentaryzacji będących w posiadaniu osób fizycznych gromadzone są w gminach. Osoby prawne przekazują z kolei analogiczne dane bezpośrednio do marszałka. Zbiór zebranych informacji z gmin oraz tych przedkładanych marszałkowi stanowią zawartość wojewódzkiej bazy danych. Ilość wyrobów planowanych do usunięcia w danym

roku kalendarzowym określa ilość przewidzianych do wytworzenia odpadów zawierających azbest, które unieszkodliwiane będą przez składowanie w danym roku.

Zebrane dane z baz wojewódzkich stanowią jeden z podstawowych elementów monitoringu realizacji zadań objętych „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”.

Po przeprowadzeniu inwentaryzacji urzędy gmin (miasta) zobligowane są do umieszczenia tych danych w bazie azbestowej funkcjonującej w Ministerstwie Gospodarki, na stronie internetowej <http://www.bazaazbestowa.pl>. Zbiór informacji o wyrobach zawierających azbest dostępny jest dla osób uprawnionych, posiadających login i hasło.

Urzędy gminne muszą wprowadzić do bazy azbestowej wyłącznie informacje dotyczące wyrobów zawierających azbest, których właścicielami są osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami. Jeżeli gmina posiada inwentaryzację wykonaną w programach EXCEL, WORD, CALC, WRITE lub innym arkuszu kalkulacyjnym, edytorze tekstu, pliku tekstowym czy dowolnej bazie danych to musi dokonać importu tych danych do bazy. W celu importu danych do bazy należy je zapisać wg wzoru w pliku CSV, a następnie wysłać do administratora. Import dokonywany jest jeden raz, a dalsza praca przebiega już w bazie azbestowej.

Gmina Góra posiada aktualny wpis do bazy azbestowej.

5. Cele i zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest

Nadrzędnym celem programu usuwania wyrobów zawierających azbest jest:

Usunięcie i unieszkodliwienie do 2032 r. wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Góra oraz minimalizacja szkodliwego oddziaływania azbestu na ludzi i środowisko

Osiągając powyższy cel wypełnione zostanie zobowiązanie, jakie Polska złożyła Unii Europejskiej, deklarując oczyszczenie terenu naszego kraju z wyrobów zawierających azbest do 2032 roku.

Dla realizacji założonego celu w latach 2013 - 2032 w niniejszym Programie ustalone zostały następujące działania:

- edukacja mieszkańców, a także pracowników urzędu gminy w zakresie szkodliwości azbestu, sposobów postępowania, bezpiecznego jego usuwania oraz unieszkodliwiania,
- działalność informacyjna – współpraca z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
- pozyskiwanie funduszy na realizację Programu,
- umieszczenie w „bazie azbestowej” danych dotyczących inwentaryzacji z terenu Gminy Góra oraz bieżąca jej aktualizacja,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów będących własnością osób fizycznych,
- dofinansowanie do odbioru odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych i innych oraz przekazanie do unieszkodliwiania poprzez składowanie odpadów zawierających azbest na składowiskach azbestowych,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów innych niż zabudowa mieszkaniowa,
- aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest,

- prowadzenie monitoringu realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji.

6. Finansowanie zadań związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest

Finansowanie zadań związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest może odbywać się przy współudziale:

- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej WFOŚiGW,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej NFOŚiGW,
- Bank Ochrony Środowiska S.A.,

Samorząd terytorialny zmierzający do sukcesywnego usuwania wyrobów azbestowych i likwidacji skutków jego szkodliwości może starać się o dofinansowanie powyższych działań z funduszy jednostek samorządowych, środków funduszy ekologicznych oraz ze środków funduszy Unii Europejskiej. Dlatego też istotną rolą samorządu jest pozyskanie funduszy na wsparcie realizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy, w szczególności dla prywatnych właścicieli obiektów, dla których usunięcie wyrobów zawierających azbest niejednokrotnie przekracza możliwości finansowe.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej WFOŚiGW

W ramach zadań związanych z usuwaniem azbestu dofinansowywane są koszty dotyczące demontażu, transportu oraz unieszkodliwiania odpadów azbestowych. WFOŚiGW udziela dofinansowania przedsięwzięć proekologicznych w formie niskooprocentowanych pożyczek i dotacji, głównie inwestycyjnych.

Beneficjentami wsparcia finansowego mogą być:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- osoby prawne,
- wspólnoty mieszkaniowe.

Działania polegające na usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu z budynków służby zdrowia, oświaty i opieki społecznej mogą być dofinansowywane w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych, w tym w formie dotacji do 60%. Z kolei działania polegające na usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu z budynków stanowiących własność osób fizycznych mogą być dofinansowane w formie pożyczki w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych, ale wnioskodawcą może być jedynie jednostka samorządu terytorialnego, która przedkłada zbiorczy wniosek obejmujący budynki wszystkich zainteresowanych mieszkańców. Natomiast działania polegające na usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu z budynków, w których utworzono wspólnotę mieszkaniową mogą być dofinansowywane w formie pożyczki do 100% kosztów kwalifikowanych. Wnioskodawcą może być jedynie wspólnota. Działania polegające na usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu z pozostałych obiektów budowlanych, mogą być dofinansowywane w formie pożyczki do 100% kosztów kwalifikowanych, z wyłączeniem budynków stanowiących własność osób fizycznych.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej NFOŚiGW

Zakres działania funduszu obejmuje finansowe wspieranie przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu ogólnokrajowym oraz ponadregionalnym. Narodowy fundusz promuje przedsięwzięcia ochrony środowiska i należy do największych instytucji

finansujących w Polsce. Celem działalności NFOŚiGW jest wspieranie inwestycji ekologicznych oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Stosowane przez NFOŚiGW dofinansowanie inwestycji ma formę pożyczki lub dotacji. Procedura ubiegania się o środki rozpoczyna się od złożenia wniosku o dofinansowanie wraz z odpowiednimi załącznikami. Załącznikiem do umowy jest m.in. harmonogram rzeczowo-finansowy. Udzielenie dofinansowania następuje na podstawie umowy cywilno-prawnej, mającej formę pisemną.

Szczegółowa lista priorytetowych programów Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej planowanych do dofinansowania znajduje się na stronie internetowej: <http://www.nfosigw.gov.pl/site/>

Bank Ochrony Środowiska S.A.

Bank ten udziela dofinansowania w formie kredytu na realizację zadań związanych z usuwaniem azbestu. Przedmiotem kredytowania jest m.in.:

- usuwanie wyrobów zawierających azbest,
- wymiana powierzchni dachowych azbestowych lub elewacyjnych płyt azbestowych,
- demontaż, transport i unieszkodliwianie wyrobów azbestowych.

Kredyt przeznaczony jest dla wszystkich ubiegających się.

7. Harmonogram realizacji Programu

Wyznaczone zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest należy prowadzić według harmonogramu, przedstawionego w tab. 5. W harmonogramie tym uwzględniono rodzaj poszczególnych zadań i okres ich realizacji, a także szacunkowe koszty realizacji zadań.

Tabela 6. Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji programu

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Szacunkowe koszty w tys. PLN	Jednostki realizujące	Źródła finansowania
1.	Aktualizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest	2013-2032	10 [za jedną aktualizację]	UMiG Góra	WFOŚiGW Budżet Gminy
2.	Wdrożenie „bazy azbestowej” i umieszczenie w niej danych z inwentaryzacji wyrobów azbestowych	2013	-	UMiG Góra	-
3.	Aktualizacja danych w bazie azbestowej oraz przekazywanie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania zgodnie z obowiązującymi przepisami	2013-2032 (co roku)	-	UMiG Góra	-
4.	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do mieszkańców w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, współpraca z lokalnymi mediami.	2013-2032	15	UMiG Góra	Budżet Gminy
5.	Pozyskiwanie funduszy na realizację Programu usuwania azbestu z terenu Gminy Góra	2013-2032	10	UMiG Góra	WFOŚiGW Ministerstwo Gospodarki Inne fundusze
6.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów będących własnością osób fizycznych	2013-2032	b.d.	Właściciel nieruchomości	Środki własne, fundusze

8. Sposób monitoringu programu

Program usuwania wyrobów zawierających azbest podlega aktualizacji. Dokument ten powinien zawierać dane o wyrobach azbestowych i miejscu ich wykorzystywania. Właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest, powinien przysłać do Burmistrza Gminy inwentaryzację zastosowanych wyrobów azbestowych i corocznie ją aktualizować w terminie do 31 stycznia każdego roku kalendarzowego. Aktualizacja ta powinna zawierać także informacje wynikające ze sporządzenia przez powyższe podmioty oceny stanu wyrobów azbestowych, w zależności od stopnia pilności działań naprawczych tj. po 1 roku lub po 5 latach. Lista zaproponowanych wskaźników monitoringu, przedstawiona w tab. 6 powinna być przedmiotem aktualizacji, co do ich liczby i rodzajów, w zależności od danych zebranych podczas realizacji niniejszego Programu.

Tabela 7. Wskaźniki monitoringu Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Góra

Lp.	Wskaźnik	Jednostka
1.	Ilość nieruchomości, budynków, budowli, obiektów, urządzeń i instalacji z wyrobami azbestowymi	szt.
2.	Ilość wyrobów azbestowych znajdujących się w nieruchomościach, budynkach, budowlach, obiektach, urządzeniach i instalacjach	m ² lub Mg
3.	Stopień pilności działań naprawczych	
	I	%
	II	%
	III	%
4.	Ilość wytworzonych odpadów azbestowych poprzez usunięcie wyrobów zawierających azbest	Mg
5.	Ilość odpadów azbestowych przekazanych na składowiska	Mg
6.	Ilość odpadów azbestowych unieszkodliwianych w urządzeniach przewoźnych*	Mg
7.	Ilość pracowników Urzędu Gminy przeszkolonych z zagadnień dotyczących azbestu	szt.
8.	Ilość szkół biorących udział w konkursach ekologicznych z tematyki azbestu	szt.
9.	Liczba podejmowanych inicjatyw dotyczących problematyki azbestu przez Urząd Gminy Góra oraz mieszkańców	szt.

Legenda: * - po wprowadzeniu planowanych technologii

Źródło: opracowanie własne

Ponadto dane z inwentaryzacji wyrobów azbestowych przekazywane Burmistrzowi przez właścicieli nieruchomości powinny być także na bieżąco aktualizowane przez urząd gminy w bazie azbestowej.

9. Podsumowanie

Niebezpieczeństwo emisji włókien azbestu do środowiska pojawia się dopiero na skutek nieprawidłowego użytkowania wyrobów azbestowych, natomiast nie jest szkodliwa sama obecność tych wyrobów w nieruchomościach, budynkach, budowlach, obiektach, urządzeniach i instalacjach.

Celem Programu jest usunięcie i unieszkodliwienie do 2032 r. wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Góra oraz minimalizacja szkodliwego oddziaływania azbestu na ludzi i środowisko.

Dla realizacji założonego celu w latach 2013 - 2032 w niniejszym Programie ustalone zostały następujące działania:

- edukacja mieszkańców, a także pracowników urzędu gminy w zakresie szkodliwości azbestu, sposobów postępowania, bezpiecznego jego usuwania oraz unieszkodliwiania,
- działalność informacyjna – współpraca z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
- pozyskiwanie funduszy na realizację Programu,
- umieszczenie w „bazie azbestowej” danych dotyczących inwentaryzacji z terenu Gminy Góra oraz bieżąca jej aktualizacja,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów będących własnością osób fizycznych,
- dofinansowanie do odbioru odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych i innych oraz przekazanie do unieszkodliwiania poprzez składowanie odpadów zawierających azbest na składowiskach azbestowych,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów innych niż zabudowa mieszkaniowa,
- aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- prowadzenie monitoringu realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji.

Wdrożenie do praktyki gospodarczej założeń „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Góra” stwarza szansę prawidłowego postępowania z odpadami zawierającymi azbest dlatego, że program ten zakłada dofinansowanie do usuwania wyrobów azbestowych oraz zaangażowanie w proces jego realizacji samorządów lokalnych ze wskazaniem jednoznacznej odpowiedzialności za poszczególne zadania w programie.

Istotne jest zastosowanie się właścicieli, zarządców i użytkowników nieruchomości do obowiązku informowania o miejscu lokalizacji wyrobów, a także prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów azbestowych oraz przekazywania powyższych danych właściwym jednostkom. Umożliwi to skuteczne podjęcie działań przez jednostki samorządowe mających na celu pomoc właścicielom, zarządcom i użytkownikom nieruchomości w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu.

Ponadto upowszechnienie niniejszego programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości ekologicznej społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją i usuwaniem azbestu.

10. Literatura

1. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, Warszawa, 2010 r.
2. „Krajowego planu gospodarki odpadami 2014”, Warszawa, 2010 r.
3. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego 2012, Wrocław, 2012 r.
4. Ministerstwo Gospodarki, Poradnik dla użytkowników wyrobów azbestowych, Warszawa, 2008 r.
5. Ministerstwo Gospodarki, Finansowanie usuwania azbestu ze środków krajowych i unijnych w latach 2009-2013, Warszawa 2009 r.
6. Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Góra na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2013-2016, Góra, 2009 r.
7. Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Góra na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017, Góra, 2010 r.
8. <http://www.bazaazbestowa.pl/index.php>

11. Załączniki

Załącznik 1 - Inwentaryzacja wyrobów azbestowych z terenu Gminy Góra.

Załącznik 2 - Wykaz obowiązujących aktów prawnych dotyczących azbestu wg „POKA”

Załącznik 1

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
<i>Borszyn Mały</i>					
1.	Borszyn Mały 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	60	0,66	I
2.	Borszyn Mały 2	plyty azbestowo-cementowe faliste	8	0,09	I
3.	Borszyn Mały 3	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	I
4.	Borszyn Mały 7	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	I
5.	Borszyn Mały 8	plyty azbestowo-cementowe faliste	90	0,99	II
6.	Borszyn Mały 11a	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	I
7.	Borszyn Mały 14	plyty azbestowo-cementowe faliste	500	5,50	II
8.	Borszyn Mały 15a	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
9.	Borszyn Mały 17	plyty azbestowo-cementowe faliste	350	3,85	II
10.	Borszyn Mały 23	plyty azbestowo-cementowe faliste	270	2,97	II
11.	Borszyn Mały 24	plyty azbestowo-cementowe faliste	140	1,54	II
<i>Borszyn Wielki</i>					
12.	Borszyn Wielki 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	5	0,055	I
13.	Borszyn Wielki 5	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	II
14.	Borszyn Wielki 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	320	3,52	II
15.	Borszyn Wielki 12	plyty azbestowo-cementowe faliste	161	1,771	II
16.	Borszyn Wielki 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	106	1,166	II
17.	Borszyn Wielki 23A	plyty azbestowo-cementowe faliste	230	2,53	II
18.	Borszyn Wielki 24	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	II
19.	Borszyn Wielki 26	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
20.	Borszyn Wielki 27	plyty azbestowo-cementowe faliste	270	2,97	II
21.	Borszyn Wielki 28	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	I
<i>Bronów</i>					
22.	Bronów 7/1	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
23.	Bronów 7/2	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
24.	Bronów 7	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
25.	Bronów 9	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	II
26.	Bronów 10	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	I
27.	Bronów 12	plyty azbestowo-cementowe faliste	8	0,088	II

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
28.	Bronów 14	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
29.	Bronów 16	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
30.	Bronów 17	plyty azbestowo-cementowe faliste	130	1,43	II
31.	Bronów 18	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	II
32.	Bronów 23/5	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	II
33.	Bronów 23/7	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
34.	Bronów 27	plyty azbestowo-cementowe faliste	75	0,825	I
35.	Bronów 30	plyty azbestowo-cementowe faliste	170	1,87	II
Brzeżany					
36.	Brzeżany 28	plyty azbestowo-cementowe faliste	170	1,87	II
37.	Brzeżany 32	plyty azbestowo-cementowe faliste	300	3,3	II
38.	Brzeżany 36	plyty azbestowo-cementowe faliste	135	1,485	II
39.	Brzeżany 44 F/3	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
40.	Brzeżany blok 45	plyty azbestowo-cementowe faliste	750	8,25	II
41.	Ułanka 5	plyty azbestowo-cementowe faliste	460	5,06	II
Chróstcina					
42.	Chróstcina 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
43.	Chróstcina 5	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
44.	Chróstcina 9	plyty azbestowo-cementowe faliste	350	3,85	I
45.	Chróstcina 13	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
46.	Chróstcina 16	plyty azbestowo-cementowe faliste	261	2,871	II
47.	Chróstcina 17	plyty azbestowo-cementowe faliste	370	4,07	II
48.	Chróstcina 18	plyty azbestowo-cementowe faliste	155	1,705	II
49.	Chróstcina 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	3	0,033	I
50.	Chróstcina 26	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
51.	Chróstcina 29a	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
52.	Chróstcina 31	plyty azbestowo-cementowe faliste	60	0,66	II
53.	Chróstcina 39	plyty azbestowo-cementowe faliste	80	0,88	II
54.	Chróstcina 44	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	I

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
55.	Chróścina 65	plyty azbestowo-cementowe faliste	125	1,375	I
56.	Chróścina 69	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	I
57.	Chróścina 81	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
58.	Chróścina 85	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	II
59.	Chróścina 86	plyty azbestowo-cementowe faliste	140	1,54	II
60.	Chróścina 87	plyty azbestowo-cementowe faliste	120	1,32	I
61.	Chróścina 88	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
62.	Chróścina 93	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
63.	Chróścina 109	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
64.	Chróścina 111	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
65.	Chróścina 118	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	I
66.	Chróścina 121	plyty azbestowo-cementowe faliste	24	0,264	II
67.	Chróścina 122A	plyty azbestowo-cementowe faliste	4	0,044	II
68.	Chróścina 125	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
69.	Chróścina 126	plyty azbestowo-cementowe faliste	260	2,86	II
70.	Chróścina 130	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
71.	Chróścina 132	plyty azbestowo-cementowe faliste	550	6,05	II
72.	Chróścina 135	plyty azbestowo-cementowe faliste	265	2,915	II
73.	Chróścina 138	plyty azbestowo-cementowe faliste	320	3,52	II
74.	Chróścina 142	plyty azbestowo-cementowe faliste	80	0,88	II
75.	Chróścina 143	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
<i>Czernina</i>					
76.	ul. Górską 2	plyty azbestowo-cementowe faliste	27	0,297	I
77.	ul. Górską 2/1	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	I
78.	ul. Górską 9	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	I
79.	ul. Górską 13	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
80.	ul. Górską 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
81.	ul. Górską 17	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	II
82.	ul. Górską 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	I

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
83.	ul. Górska 20	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
84.	ul. Górska 22	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	II
85.	ul. Górska 24	plyty azbestowo-cementowe faliste	170	1,87	I
86.	ul. Kościelna 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	300	3,3	II
87.	ul. Kościelna 3	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
88.	ul. Leśna 5	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	I
89.	ul. 22-lipca 20	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
90.	ul. Lipowa 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
91.	ul. Lipowa 10	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	I
92.	ul. Lipowa 2/2	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	II
93.	ul. Narutowicza 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	60	0,66	II
94.	ul. Narutowicza 8/2	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	I
95.	ul. Narutowicza 10,14	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	I
96.	ul. Narutowicza 11	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
97.	ul. Narutowicza 13	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
98.	ul. Osiedle 3	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	II
99.	ul. Polna 2/1	plyty azbestowo-cementowe faliste i dociepleniowe	35	0,385	I
100.	ul. Ratuszowa 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	16	0,176	II
101.	ul. Rydzyńska 13	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	I
102.	ul. Rydzyńska 14	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	I
103.	ul. Rydzyńska 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	55	0,605	II
104.	ul. Rydzyńska 27	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
105.	Rynek	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
106.	Rynek 3	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
107.	Rynek 12	plyty azbestowo-cementowe faliste	68	0,748	I
108.	Rynek 16A	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	I
109.	Rynek 16/3	plyty azbestowo-cementowe faliste	120	1,32	II
110.	Rynek 19/1	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
111.	Rynek 21	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
112.	ul. Szkolna 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	60	0,66	II
113.	ul. Wąska 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	I
114.	ul. Zacisze 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	65	0,715	II
115.	ul. Zacisze 5	plyty azbestowo-cementowe faliste	60	0,66	I
116.	ul. Zacisze 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
117.	ul. Zamkowa 24	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	I
118.	ul. Zapłocie 1a	plyty azbestowo-cementowe faliste	12	0,132	I
119.	ul. Zapłocie 2	plyty azbestowo-cementowe faliste	460	5,06	I
120.	ul. Zapłocie 11	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
<i>Czernina Dolna</i>					
121.	Czernina Dolna 7a	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
122.	Czernina Dolna 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	80	0,88	II
123.	Czernina Dolna 21	plyty azbestowo-cementowe faliste	300	3,3	II
124.	Czernina Dolna 22	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
125.	Czernina Dolna 24	plyty azbestowo-cementowe faliste	80	0,88	II
126.	Czernina Dolna 26	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	I
127.	Czernina Dolna 27	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	II
128.	Czernina Dolna 30	plyty azbestowo-cementowe faliste	350	3,85	II
129.	Czernina Dolna 35	plyty azbestowo-cementowe faliste	86	0,946	I
130.	Czernina Dolna 39	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
131.	Czernina Dolna 46	plyty azbestowo-cementowe faliste	220	2,42	I
132.	Czernina Dolna 48	plyty azbestowo-cementowe faliste	36	0,396	II
133.	Czernina Dolna 51	plyty azbestowo-cementowe faliste	140	1,54	II
134.	Czernina Dolna 52	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
135.	Czernina Dolna 54	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
136.	Czernina Dolna 55	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	II
137.	Czernina Dolna 57	plyty azbestowo-cementowe faliste	350	3,85	I
<i>Czernina Górna</i>					
138.	Czernina Górna 3	plyty azbestowo-cementowe faliste	36	0,396	I

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
139.	Czernina Górna 26	plyty azbestowo-cementowe faliste	180	1,98	II
140.	Czernina Górna 33a	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	II
141.	Czernina Górna 34	plyty azbestowo-cementowe faliste	165	1,815	II
142.	Czernina Górna 36	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
143.	Czernina Górna 37	plyty azbestowo-cementowe faliste	120	1,32	I
Glinka					
144.	Glinka 23	plyty azbestowo-cementowe faliste	90	0,99	I
145.	Glinka 31	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
146.	Glinka 32	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
147.	Glinka 45	plyty azbestowo-cementowe faliste	1000	11	II
148.	Glinka 50	plyty azbestowo-cementowe faliste	97	1,067	II
149.	Glinka 51	plyty azbestowo-cementowe faliste	45	0,495	II
150.	Glinka 52	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
151.	Glinka 53	plyty azbestowo-cementowe faliste	82	0,902	II
152.	Glinka 54	plyty azbestowo-cementowe faliste	170	1,87	II
153.	Glinka 55	plyty azbestowo-cementowe faliste	44	0,484	II
154.	Glinka 56	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
155.	Glinka 57	plyty azbestowo-cementowe faliste	115	1,265	II
156.	Glinka 58	plyty azbestowo-cementowe faliste	74	0,814	II
157.	Glinka 59	plyty azbestowo-cementowe faliste	120	1,32	II
Gola Górowska					
158.	Gola Górowska 7a	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
159.	Gola Górowska 8	plyty azbestowo-cementowe faliste	260	2,86	I, II
160.	Gola Górowska 9	plyty azbestowo-cementowe faliste	390	4,29	I, II
161.	Gola Górowska 11	plyty azbestowo-cementowe faliste	120	1,32	II
162.	Gola Górowska 12	plyty azbestowo-cementowe faliste	43	0,473	II
163.	Gola Górowska 13a	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
164.	Gola Górowska 14a	plyty azbestowo-cementowe faliste	448	4,928	II
165.	Gola Górowska 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	80	0,88	II

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
166.	Gola Górowska 21	plyty azbestowo-cementowe faliste	35	0,385	II
167.	Gola Górowska 24	plyty azbestowo-cementowe faliste	6	0,066	II
168.	Gola Górowska 25	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
169.	Gola Górowska 26	plyty azbestowo-cementowe faliste	64	0,704	II
170.	Gola Górowska 29	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	II
171.	Gola Górowska 30	plyty azbestowo-cementowe faliste	207	2,277	I,II
172.	Gola Górowska 31	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
173.	Gola Górowska 37	plyty azbestowo-cementowe faliste	52	0,572	II
Grabowno					
174.	Grabowno 2	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
175.	Grabowno 3	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	II
176.	Grabowno 5	plyty azbestowo-cementowe faliste	120	1,32	II
177.	Grabowno 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	56	0,616	II
178.	Grabowno 10	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
179.	Grabowno 11	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	II
180.	Grabowno 14	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
181.	Grabowno 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	60	0,66	II
182.	Grabowno 17	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	II
183.	Grabowno 20	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
184.	Grabowno 21	plyty azbestowo-cementowe faliste	110	3,41	II
185.	Grabowno 22	plyty azbestowo-cementowe faliste	134	1,474	II
186.	Grabowno 24	plyty azbestowo-cementowe faliste	60	0,66	II
187.	Grabowno 27	plyty azbestowo-cementowe faliste	310	2,2	I
188.	Grabowno 28	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
189.	Grabowno 33	plyty azbestowo-cementowe faliste	108	1,188	I
190.	Grabowno 34	plyty azbestowo-cementowe faliste	33	0,363	I, II
191.	Grabowno 36	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	I
Jastrzębia					
192.	Jastrzębia 2H/1	plyty azbestowo-cementowe płaskie	15	0,165	I

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
193.	Jastrzębia 2H/2	plyty azbestowo-cementowe płaskie	15	0,165	I
194.	Jastrzębia 2H/3	plyty azbestowo-cementowe płaskie	15	0,165	I
195.	Jastrzębia 2H/4	plyty azbestowo-cementowe płaskie	15	0,165	I
196.	Jastrzębia 2F	plyty azbestowo-cementowe płaskie	40	0,44	I
197.	Jastrzębia 10a	plyty azbestowo-cementowe faliste	280	3,08	II
198.	Jastrzębia 11	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
199.	Jastrzębia 14	plyty azbestowo-cementowe faliste	120	1,32	I
200.	Jastrzębia 17	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
201.	Jastrzębia 18	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
202.	Jastrzębia 19/2	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	II
203.	Jastrzębia 21	plyty azbestowo-cementowe faliste	600	6,6	II
204.	Jastrzębia 25	plyty azbestowo-cementowe faliste	620	6,82	II
205.	Jastrzębia 26	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	II
206.	Jastrzębia 28	plyty azbestowo-cementowe faliste	160	1,76	II
207.	Jastrzębia 31	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
208.	Jastrzębia 32a	plyty azbestowo-cementowe faliste	755	8,305	II
209.	Jastrzębia 32b	plyty azbestowo-cementowe faliste	120	1,32	II
210.	Jastrzębia 34	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	II
211.	Jastrzębia 35	plyty azbestowo-cementowe faliste	130	1,43	II
<i>Kłoda Górowska</i>					
212.	Kłoda Wielka 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	I
213.	Kłoda Wielka 2	plyty azbestowo-cementowe faliste	175	1,925	II
214.	Kłoda Wielka 8	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	I
215.	Kłoda Wielka 9	plyty azbestowo-cementowe faliste	220	2,42	I
216.	Kłoda Wielka 16	plyty azbestowo-cementowe faliste	2	0,022	I
217.	Kłoda Wielka 18	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	I
218.	Kłoda Wielka 18	plyty azbestowo-cementowe faliste	19	0,209	I
219.	Kłoda Wielka 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	280	3,08	I
220.	Kłoda Wielka 20	plyty azbestowo-cementowe faliste	3500	38,5	I

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
221.	Kłoda Mała 47	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
222.	Kłoda Mała 47a	plyty azbestowo-cementowe faliste i płaskie	600	6,6	I
223.	Kłoda Mała 49	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	I
<i>Kruszyniec</i>					
224.	Kruszyniec 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	I
225.	Kruszyniec 7	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	I
226.	Kruszyniec 10	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
227.	Kruszyniec 11	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	II
228.	Kruszyniec 12	plyty azbestowo-cementowe faliste	136	1,496	I
229.	Kruszyniec 13	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	II
230.	Kruszyniec 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	I
231.	Kruszyniec 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	19	0,209	II
232.	Kruszyniec 20	plyty azbestowo-cementowe faliste	95	1,045	II
233.	Kruszyniec 21	plyty azbestowo-cementowe faliste	38	0,418	II
234.	Kruszyniec 23	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	I
235.	Kruszyniec 27	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	II
236.	Kruszyniec 28	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
237.	Kruszyniec 30	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	II
238.	Kruszyniec 33	plyty azbestowo-cementowe faliste	170	1,87	I
239.	Kruszyniec 34	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
<i>Ligota</i>					
240.	Ligota 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
241.	Ligota 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	45	0,495	II
242.	Ligota 9	plyty azbestowo-cementowe faliste	25	0,275	II
243.	Ligota 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
244.	Ligota 22	plyty azbestowo-cementowe faliste	220	2,42	I
245.	Ligota 23	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
246.	Ligota 25 f,g,h	plyty azbestowo-cementowe faliste	108	1,188	I
247.	Ligota 28 c	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
248.	Ligota 31	plyty azbestowo-cementowe faliste	27	0,297	I
249.	Ligota 33	plyty azbestowo-cementowe faliste	21	0,231	II
250.	Ligota 34	plyty azbestowo-cementowe faliste	96	1,056	II
251.	Ligota 34 a	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
252.	Ligota 36	plyty azbestowo-cementowe faliste	220	2,42	II
253.	Ligota 38	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
254.	Ligota 42 a	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	II
Lagiszyn					
255.	Lagiszyn 9	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
256.	Lagiszyn 25B/1	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	II
Nowa Wioska					
257.	Nowa Wioska 3	plyty azbestowo-cementowe faliste	123,5	1,3585	I, II
258.	Nowa Wioska 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	80	0,88	II
259.	Nowa Wioska 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	80	0,88	II
260.	Nowa Wioska 9	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	I, II
261.	Nowa Wioska 10	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
262.	Nowa Wioska 11	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
263.	Nowa Wioska 13	plyty azbestowo-cementowe faliste	560	6,16	II
Osetno					
264.	Osetno Wielkie 3	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	I
265.	Osetno Wielkie 11	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	I
266.	Osetno Wielkie 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
267.	Osetno Wielkie 23	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
268.	Osetno Wielkie 27	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	II
269.	Osetno Wielkie 28	plyty azbestowo-cementowe faliste	180	1,98	II
270.	Osetno Wielkie 30	plyty azbestowo-cementowe faliste	120	1,32	II
271.	Osetno Wielkie 35	plyty azbestowo-cementowe faliste	135	1,485	II
272.	Osetno Wielkie 37	plyty azbestowo-cementowe faliste	150		II
273.	Osetno Wielkie 39a	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	II

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
274.	Osetno Wielkie 44	plyty azbestowo-cementowe faliste	75	0,825	I
275.	Osetno Wielkie 45	plyty azbestowo-cementowe faliste	230	2,53	I
276.	Osetno Wielkie 49	plyty azbestowo-cementowe faliste	240	2,64	II
277.	Osetno Wielkie 50	plyty azbestowo-cementowe faliste	420	4,62	II
278.	Osetno Wielkie 51	plyty azbestowo-cementowe faliste	115	1,265	II
279.	Osetno Wielkie 52	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
280.	Osetno Wielkie 54	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	I
281.	Osetno Wielkie 55	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	I
282.	Osetno Wielkie 57	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
283.	Osetno Wielkie 61	plyty azbestowo-cementowe faliste	157	1,727	I
284.	Osetno Wielkie 62	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	I, II
285.	Osetno Wielkie 63	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
286.	Osetno Wielkie 65	plyty azbestowo-cementowe faliste	104	1,144	II
287.	Osetno Wielkie 68	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	I
<i>Osetno Małe</i>					
288.	Osetno Małe 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	I
289.	Osetno Małe 3	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
290.	Osetno Małe 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	25	0,275	I
291.	Osetno Małe 8	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
292.	Kietlów 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
293.	Kietlów 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
<i>Polanowo</i>					
294.	Polanowo 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	8	0,088	II
295.	Polanowo 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
<i>Radosław</i>					
296.	Radosław 2	plyty azbestowo-cementowe faliste	300	3,3	II
297.	Radosław 3	plyty azbestowo-cementowe faliste	300	3,3	II
298.	Radosław 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	I
299.	Radosław 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
300.	Radosław 16	plyty azbestowo-cementowe faliste	500	5,5	II
301.	Radosław 17	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
302.	Radosław 22	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
303.	Radosław 22a	plyty azbestowo-cementowe faliste	500	5,5	II
304.	Radosław 25	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
305.	Radosław 28	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
306.	Radosław 29	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
307.	Radosław 33	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
308.	Radosław 35	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
309.	Radosław 36	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
310.	Radosław 40	plyty azbestowo-cementowe faliste	6	0,066	II
311.	Radosław 44	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
312.	Radosław 49	plyty azbestowo-cementowe faliste	700	7,7	I
313.	Radosław 49 A	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
314.	Radosław 52	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	II
315.	Radosław 56	plyty azbestowo-cementowe faliste	35	0,385	II
316.	Radosław 59	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
317.	Radosław 61	plyty azbestowo-cementowe faliste	350	3,85	II
318.	Radosław 67	plyty azbestowo-cementowe faliste	80	0,88	II
319.	Radosław 72	plyty azbestowo-cementowe faliste	400	4,4	II
320.	Radosław 77	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
321.	Radosław 80a	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	I
Rogów Górowski					
322.	Rogów Górowski 2	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
323.	Rogów Górowski 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
324.	Rogów Górowski 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	204	2,244	II
325.	Rogów Górowski 7	plyty azbestowo-cementowe faliste	129	1,419	I, II
326.	Rogów Górowski 10a	plyty azbestowo-cementowe faliste	95	1,045	II
327.	Rogów Górowski 10	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
328.	Rogów Górowski 12	plyty azbestowo-cementowe faliste i płaskie	112	1,232	II
329.	Rogów Górowski 14a	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	I
330.	Rogów Górowski 18	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	I
331.	Rogów Górowski 18a	plyty azbestowo-cementowe faliste	96	1,056	II
332.	Rogów Górowski 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
333.	Rogów Górowski 20	plyty azbestowo-cementowe faliste	240	2,64	II
334.	Rogów Górowski 22	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
335.	Rogów Górowski 23	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	II
336.	Rogów Górowski 23	plyty azbestowo-cementowe faliste	220	2,42	II
337.	Rogów Górowski 24	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	I
338.	Rogów górowski 26	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
339.	Rogów Górowski 30	plyty azbestowo-cementowe faliste	400	4,4	II
340.	Rogów Górowski 32	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
341.	Rogów Górowski 32a	plyty azbestowo-cementowe faliste	160	1,76	II
342.	Rogów Górowski 33	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	I
<i>Ryczeń</i>					
343.	Ryczeń 18	plyty azbestowo-cementowe faliste	42	0,462	I
344.	Ryczeń 30	plyty azbestowo-cementowe faliste	130	1,43	II
345.	Ryczeń 36	plyty azbestowo-cementowe faliste	220	2,42	II
346.	Ryczeń 37	plyty azbestowo-cementowe faliste	90	0,99	I
347.	Ryczeń 39	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
348.	Ryczeń 50	plyty azbestowo-cementowe faliste	220	2,42	II
349.	Ryczeń 54	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
<i>Sławęcice</i>					
350.	Sławęcice 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	500	5,5	II
351.	Sławęcice 3	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
352.	Sławęcice 5	plyty azbestowo-cementowe faliste	190	2,09	II
353.	Sławęcice 8	plyty azbestowo-cementowe faliste	180	1,98	II
354.	Sławęcice 8a	plyty azbestowo-cementowe faliste	95	1,045	II

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
355.	Sławęcice 9	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
356.	Sławęcice 9a	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	I
357.	Sławęcice 12	plyty azbestowo-cementowe faliste	185	2,035	II
358.	Sławęcice 13	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
359.	Sławęcice 14	plyty azbestowo-cementowe faliste	29	0,319	II
360.	Sławęcice 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	140	1,54	II
361.	Sławęcice 16	plyty azbestowo-cementowe faliste	5	0,055	I
362.	Sławęcice 21	plyty azbestowo-cementowe faliste	140	1,54	II
363.	Sławęcice 24	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
364.	Sławęcice 31	plyty azbestowo-cementowe faliste	600	6,6	II
365.	Sławęcice 32	plyty azbestowo-cementowe faliste	180	1,98	II
366.	Sławęcice 36	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
367.	Sławęcice 37	plyty azbestowo-cementowe faliste	300	3,3	II
368.	Sławęcice 39	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
369.	Sławęcice 41	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
370.	Sławęcice 44	plyty azbestowo-cementowe faliste	290	3,19	II
371.	Sławęcice 47	plyty azbestowo-cementowe faliste	65	0,715	II
372.	Sławęcice 48	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	I
373.	Sławęcice 50	plyty azbestowo-cementowe faliste	80	0,88	II
Stara Góra					
374.	Stara Góra 7	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
375.	Stara Góra 10	plyty azbestowo-cementowe faliste	135	1,485	II
376.	Stara Góra 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	I
377.	Stara Góra 20	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
378.	Stara Góra 36	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
379.	Stara Góra 40	plyty azbestowo-cementowe faliste	1100	12,1	II
380.	Stara Góra 45/1	plyty azbestowo-cementowe faliste	7	0,077	II
381.	Stara Góra 48	plyty azbestowo-cementowe faliste	110	1,21	II
382.	Stara Góra 49	plyty azbestowo-cementowe faliste	90	0,99	II

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
383.	Stara Góra 50	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
384.	Stara Góra 51	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
385.	Stara Góra 57	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	II
386.	Stara Góra 61	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	II
387.	Stara Góra 72	plyty azbestowo-cementowe faliste	6	0,066	II
388.	Stara Góra 73	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
389.	Stara Góra 74	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
390.	Stara Góra 76	plyty azbestowo-cementowe faliste	160	1,76	II
391.	Stara Góra 77	plyty azbestowo-cementowe faliste	90	0,99	II
392.	Stara Góra 78	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
393.	Włodków Górny 5	plyty azbestowo-cementowe faliste	45	0,495	II
394.	Włodków Górny 8	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	I
Strumienna					
395.	Strumienna 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	160	1,76	II
396.	Strumienna 2	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
397.	Strumienna 5	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	II
398.	Strumienna 8	plyty azbestowo-cementowe faliste	250	2,75	II
399.	Strumienna 9	plyty azbestowo-cementowe faliste	300	3,3	II
400.	Strumienna 13	plyty azbestowo-cementowe faliste	55	0,605	II
401.	Strumienna 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	60	0,66	II
402.	Strumienna 16	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	I
403.	Strumienna 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	80	0,88	I
404.	Strumienna 27	plyty azbestowo-cementowe faliste	220	2,42	II
405.	Strumienna 28	plyty azbestowo-cementowe faliste	230	2,53	II
406.	Strumienna 29	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
Strumyk					
407.	Strumyk 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
408.	Strumyk 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	180	1,98	II
409.	Strumyk 11	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	I

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
410.	Strumyk 13	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
411.	Strumyk 14	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
412.	Strumyk 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
413.	Strumyk 17	plyty azbestowo-cementowe faliste	74	0,814	II
414.	Strumyk 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	18	0,198	I
<i>Sułków</i>					
415.	Sułków 9	plyty azbestowo-cementowe faliste	60	0,66	II
416.	Sułków 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	5	0,055	II
417.	Sułków 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	45	0,495	II
418.	Sułków 22	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
419.	Żarki 2	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	I
420.	Żarki 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	650	7,15	I
421.	Żarki 7	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
<i>Szedziec</i>					
422.	Szedziec 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
423.	Szedziec 2	plyty azbestowo-cementowe faliste	5	0,055	II
424.	Szedziec 3	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	I
425.	Szedziec 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	168	1,848	II
426.	Szedziec 8	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
427.	Szedziec 9	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
428.	Szedziec 11	plyty azbestowo-cementowe faliste	45	0,495	II
429.	Szedziec 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	105	1,155	II
430.	Szedziec 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
431.	Szedziec 16	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
432.	Szedziec 16h	plyty azbestowo-cementowe faliste	5	0,055	II
433.	Szedziec 20	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	II
434.	Szedziec 22	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
435.	Szedziec 27	plyty azbestowo-cementowe faliste	37	0,407	I
436.	Szedziec 29	plyty azbestowo-cementowe faliste	35	0,385	I

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
437.	Szedzic 31	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
438.	Szedzic 34 (Kuklice)	plyty azbestowo-cementowe faliste	506	5,566	I
<i>Ślubów</i>					
439.	Ślubów 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	390	4,29	II
440.	Ślubów 5	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
441.	Ślubów 12	plyty azbestowo-cementowe faliste	160	1,76	II
442.	Ślubów 14	plyty azbestowo-cementowe faliste	13	0,143	I
443.	Ślubów 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	330	3,63	II
444.	Ślubów 16	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	I
445.	Ślubów 17	plyty azbestowo-cementowe faliste	270	2,97	II
446.	Ślubów 18	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
447.	Ślubów 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	60	0,66	II
448.	Ślubów 28	plyty azbestowo-cementowe faliste	240	2,64	II
449.	Ślubów 29	plyty azbestowo-cementowe faliste	120	1,32	I
450.	Ślubów 31	plyty azbestowo-cementowe faliste	550	6,05	II
451.	Ślubów 32	plyty azbestowo-cementowe faliste	260	2,86	I, II
452.	Ślubów 35	plyty azbestowo-cementowe faliste	80	0,88	II
453.	Ślubów 39	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
454.	Ślubów 42	plyty azbestowo-cementowe faliste	75	0,825	II
455.	Ślubów 45	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	I
456.	Ślubów 46	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
457.	Ślubów 49	plyty azbestowo-cementowe faliste	25	0,275	II
458.	Ślubów 49/1	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
459.	Ślubów 49/4	plyty azbestowo-cementowe faliste	25	0,275	I
460.	Ślubów 50	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	II
461.	Ślubów 51a	plyty azbestowo-cementowe faliste	108	1,188	II
462.	Ślubów 53	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
463.	Ślubów 53a	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
464.	Ślubów 55	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	II

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
465.	Wieruszowice 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	II
466.	Wieruszowice 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	169	1,859	II
467.	Wieruszowice 5/1	plyty azbestowo-cementowe faliste	270	2,97	I
<i>Wierzowice Wielkie</i>					
468.	Wierzowice Wielkie 2	plyty azbestowo-cementowe faliste	60	0,66	II
469.	Wierzowice Wielkie 12	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	I
470.	Wierzowice Wielkie 14	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	I
471.	Wierzowice Wielkie 20/2	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	I
472.	Wierzowice Wielkie 23	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
473.	Wierzowice Wielkie 24/1	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
474.	Wierzowice Wielkie 24/2	plyty azbestowo-cementowe faliste	106	1,166	II
475.	Wierzowice Wielkie 27	plyty azbestowo-cementowe faliste	60	0,66	II
476.	Wierzowice Wielkie 29	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	I
477.	Wierzowice Wielkie 34	plyty azbestowo-cementowe faliste	1980	21,78	I
478.	Wierzowice Wielkie 34/4	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	I
479.	Wierzowice Wielkie 39	plyty azbestowo-cementowe faliste	240	2,64	I
480.	Wierzowice Wielkie 40/1	plyty azbestowo-cementowe faliste	5	0,055	II
481.	Wierzowice Wielkie 40/2	plyty azbestowo-cementowe faliste	5	0,055	II
482.	Wierzowice Wielkie 41/1	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	I
483.	Wierzowice Wielkie 42	plyty azbestowo-cementowe faliste	2100	23,1	II
<i>Witoszyce</i>					
484.	Witoszyce 1 a/1	plyty azbestowo-cementowe faliste	3	0,033	II
485.	Witoszyce 1b	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
486.	Witoszyce 1 b/4	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
487.	Witoszyce 1c	plyty azbestowo-cementowe faliste	80	0,88	II
488.	Witoszyce 3 a	plyty azbestowo-cementowe faliste	750	8,25	II
489.	Witoszyce 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
490.	Witoszyce 9	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
491.	Witoszyce 11	plyty azbestowo-cementowe faliste	220	2,42	II

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
492.	Witoszyce 12	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	I
493.	Witoszyce 13	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	I
494.	Witoszyce 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	130	1,43	II
495.	Witoszyce 23	plyty azbestowo-cementowe faliste	55	0,605	II
496.	Witoszyce 33	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
497.	Witoszyce 41A	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
498.	Witoszyce 44	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
499.	Witoszyce 45a	plyty azbestowo-cementowe faliste i płaskie	200	2,2	I
500.	Witoszyce 46	plyty azbestowo-cementowe faliste	300	3,3	II
501.	Witoszyce 48a	plyty azbestowo-cementowe faliste	240	2,64	II
502.	Witoszyce 50	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
503.	Witoszyce 54	plyty azbestowo-cementowe faliste	260	2,86	II
504.	Witoszyce 56	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
505.	Witoszyce 57	plyty azbestowo-cementowe faliste	130	1,43	II
506.	Witoszyce 59	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
507.	Witoszyce 60	plyty azbestowo-cementowe faliste	60	0,66	I
508.	Witoszyce 62	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
509.	Witoszyce 67	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
510.	Witoszyce 69	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
511.	Witoszyce 71	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
512.	Witoszyce 75	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
<i>Zawieścice</i>					
513.	Zawieścice 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	140	1,54	II
514.	Zawieścice 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	158	1,738	II
515.	Zawieścice 7	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
516.	Zawieścice 11	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
517.	Zawieścice 12	plyty azbestowo-cementowe faliste	82	0,902	I
518.	Zawieścice 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
519.	Zawieścice 22	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	I

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
520.	Zawieścice 23	plyty azbestowo-cementowe faliste	690	7,59	II
521.	Zawieścice 26	plyty azbestowo-cementowe faliste	45	0,495	II
522.	Zawieścice 31	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
523.	Zawieścice 33	plyty azbestowo-cementowe płaskie	80	0,88	II
524.	Zawieścice 36	plyty azbestowo-cementowe faliste	320	3,52	II
525.	Zawieścice 39	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	I
Miasto Góra					
526.	ul. Armii Krajowej 14/2	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	I
527.	ul. Armii Krajowej 30	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
528.	ul. Armii Krajowej 36	plyty azbestowo-cementowe faliste	6	0,066	I
529.	ul. Armii Krajowej 38	plyty azbestowo-cementowe faliste	6	0,066	I
530.	ul. Armii Krajowej 47	plyty azbestowo-cementowe faliste	5	0,055	I
531.	ul. Błotna 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	II
532.	ul. Błotna 7	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
533.	ul. Błotna 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
534.	ul. Bojowników 5/2	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	I
535.	ul. Dębowa 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	I
536.	ul. Dworcowa 24	plyty azbestowo-cementowe faliste	12	0,132	II
537.	ul. Dworcowa 36d	plyty azbestowo-cementowe faliste	34	0,374	I
538.	ul. Głogowska 2	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	II
539.	ul. Głogowska 4 i 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	70	0,77	II
540.	ul. Głogowska 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	I
541.	ul. Hawrysza 2 i 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
542.	ul. Kościuszki 17	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	II
543.	ul. Kościuszki 23/2	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
544.	ul. Kościuszki 25	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	I
545.	ul. Kościuszki 27	plyty azbestowo-cementowe faliste	110	1,21	I
546.	ul. Kościuszki 29	plyty azbestowo-cementowe faliste	18	0,198	I
547.	ul. Kościuszki 43	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
548.	ul. Łąkowa 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	200	2,2	II
549.	ul. Łąkowa 10a	plyty azbestowo-cementowe faliste	100	1,1	II
550.	ul. Narutowicza 10	plyty azbestowo-cementowe faliste	36	0,396	II
551.	ul. Mała 5	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	II
552.	ul. Mickiewicza 5	plyty azbestowo-cementowe faliste	295	3,245	II
553.	ul. Piłsudskiego 8	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	I
554.	ul. Piłsudskiego 12	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	I
555.	ul. Piłsudskiego 32	plyty azbestowo-cementowe faliste	24	0,264	II
556.	ul. Piłsudskiego 38	plyty azbestowo-cementowe faliste	4	0,044	II
557.	ul. Piłsudskiego 48	plyty azbestowo-cementowe faliste	6	0,066	I
558.	ul. Piłsudskiego 56	plyty azbestowo-cementowe faliste	7	0,077	II
559.	Pl. Chrobrego 8	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
560.	ul. Podwale 19	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	I
561.	ul. Poznańska 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	5	0,055	II
562.	ul. Sosnowa 2a	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
563.	ul. Sosnowa 7	plyty azbestowo-cementowe faliste	125	1,375	II
564.	ul. Sosnowa 11	plyty azbestowo-cementowe faliste	150	1,65	II
565.	ul. Sosnowa 20	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	I
566.	ul. Starogórska 1	plyty azbestowo-cementowe faliste	20	0,22	I
567.	ul. Starogórska 5	plyty azbestowo-cementowe faliste	12	0,132	I
568.	ul. Starogórska 17	plyty azbestowo-cementowe faliste	80	0,88	II
569.	ul. Starogórska 21	plyty azbestowo-cementowe faliste	21	0,231	II
570.	ul. Starogórska 35	plyty azbestowo-cementowe faliste	80	0,88	II
571.	ul. Starogórska 48	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	I
572.	ul. Ściegiennego 25	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
573.	ul. Ściegiennego 31	plyty azbestowo-cementowe faliste	25	0,275	I
574.	ul. Tylna 4	plyty azbestowo-cementowe faliste	10	0,11	II
575.	ul. Tylna 6	plyty azbestowo-cementowe faliste	15	0,165	II

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Ilość m ²	Ilość Mg	Stopień pilności I, II, III
576.	ul. Tylna 23	plyty azbestowo-cementowe faliste	50	0,55	II
577.	ul. Wroclawska 2	plyty azbestowo-cementowe faliste	28	0,308	I
578.	ul. Wroclawska 3	plyty azbestowo-cementowe faliste	32	0,352	I
579.	ul. Wroclawska 22	plyty azbestowo-cementowe faliste	12	0,132	II
580.	ul. Wroclawska 26	plyty azbestowo-cementowe faliste	90	0,99	I
581.	ul. Wroclawska 27	plyty azbestowo-cementowe faliste	13	0,143	II
582.	ul. Wroclawska 31	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	II
583.	ul. Wroclawska 39	plyty azbestowo-cementowe faliste	42	0,462	II
584.	ul. Wroclawska 71	plyty azbestowo-cementowe faliste	25	0,275	II
585.	ul. Wroclawska 87	plyty azbestowo-cementowe faliste	120	1,32	II
586.	ul. Wroclawska 107	plyty azbestowo-cementowe faliste	120	1,32	II
587.	ul. Wroclawska 113	plyty azbestowo-cementowe faliste	40	0,44	II
588.	ul. Żeromskiego 7	plyty azbestowo-cementowe faliste	68	0,748	II
589.	ul. Żeromskiego 15	plyty azbestowo-cementowe faliste	30	0,33	I

Załącznik 2

Ustawy:

1. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232).
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 12).
6. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2011 r. nr 63 poz. 322).
8. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 227, poz. 1367).
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1495 z późn. zm.).

Rozporządzenia

- 1) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji (Dz. U. Nr 183, poz. 1896).
- 2) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowskiego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 185, poz. 1920, z późn. zm.).
- 3) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej wypełnienia i aktualizacji (Dz. U. Nr 13, poz. 109).
- 4) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 02 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2011 r., Nr 33, poz. 166).
- 5) Rozporządzenie Ministra Pracy Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833, z późn. zm.).
- 6) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595).
- 7) Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. 2011 r., Nr 8, poz. 31).
- 8) Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649).

- 9) Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).
- 10) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).
- 11) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 08 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 249, poz. 1673).
- 12) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).
- 13) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 124, poz. 1033).
- 14) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. Nr 0, poz. 523).
- 15) Oświadczenie Rządowe z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 667).
- 16) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 108, poz. 953, z późn. zm.).
- 17) Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR (Dz. U. Nr 0, poz. 192).
- 18) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126).
- 19) Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie prowadzenia kursów z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 0, poz. 619).

Powyższe ustawy, rozporządzenia i Program dostępne są na stronach internetowych odpowiednich ministerstw oraz na stronie <http://isip.sejm.gov.pl/index.html>.

Dyrektywy i decyzje

Poniższe dyrektywy i decyzje dostępne są na stronie <http://eur-lex.europa.eu/pl/index.htm>

1. Dyrektywa Rady 67/548/EWG z dnia 27 czerwca 1967 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania substancji niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 196 z 16.08.1967, str. 1; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 1, str. 27).
2. Dyrektywa Rady 76/769/EWG z dnia 27 lipca 1976 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych

substancji i preparatów niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 262 z 27.09.1976, str. 201, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 3, str. 317).

Zmieniające dyrektywę Rady 76/769:

- *Dyrektywa Komisji 1999/77/WE z dnia 26 lipca 1999 r. dostosowująca po raz szósty do postępu technicznego załącznik I do dyrektywy Rady 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu o stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz. Urz. WE L 207 z 6.08.1999, s. 18, Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 24, str. 193).*
 - *Dyrektywa Rady 83/478/EWG z dnia 19 września 1983 r. zmieniająca po raz piątą dyrektywę 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz. Urz. WE L 263 z 24.09.1983, str. 33; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 7, str. 118).*
 - *Dyrektywa Rady 85/610/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. zmieniająca po raz siódmy (azbest) dyrektywę 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 375 z 31.12.1985, str. 1; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 8, str. 86).*
 - *Dyrektywa Komisji 91/659/EWG z dnia 3 grudnia 1991 r. dostosowująca do postępu załącznik I do dyrektywy Rady 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz. Urz. WE L 363 z 31.12.1991, str. 36; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 11, str. 13).*
3. Dyrektywa Rady 83/477/EWG z dnia 19 września 1983 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz. Urz. WE 263 z 29.09.1983, str. 25, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 264).

Zmieniające dyrektywę Rady 83/477:

- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/18/WE z dnia 27 marca 2003 r. zmieniająca dyrektywę Rady 83/477/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (Dz. Urz. WE L 97, z 15.04.2003, str. 48; ; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 312).*
- *Dyrektywa Rady 91/382/EWG z dnia 25 czerwca 1991 r. zmieniająca dyrektywę 83/477/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz. Urz. WE 206 z 29.07.1991, str. 16; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 415).*
- *Dyrektywa Rady 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników chemicznych przy pracy (czternasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG (Dz. Urz. WE L 131*

z 5.05.1998, str. 11, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 3, str. 279).

4. Dyrektywa Rady 87/217/EWG z dnia 19 marca 1987 r. w sprawie ograniczenia zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu (Dz. Urz. WE L 85 z 28.03.1987, str. 40, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 8, str. 269).
5. Dyrektywa Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz. Urz. WE L 183 z 29.06.1989, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 349).
6. Dyrektywa Rady 91/689/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie odpadów niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 377 z 21.12.1991, str. 20, Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, roz. 15, t. 2, str. 78).
7. Dyrektywa Rady 92/57/EWG z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie wprowadzenia minimalnych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych lub ruchomych budowach (ósma szczegółowa dyrektywa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 245, z 26.08.1992, str. 6, Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, roz. 5, t. 2, str. 71).
8. Dyrektywa Rady 94/33/WE z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych (Dz. Urz. WE L 216 z 20.08.1994, str. 12, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 2, str. 213).
9. Dyrektywa 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagennych podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 158 z 30.04.2004, str. 50; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 5, str. 35).
10. Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów (Dz. Urz. WE L 182 z 16.07.1999, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 4, str. 228).
11. Decyzja Rady 2003/33/WE z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiająca kryteria i procedury przyjęcia odpadów na składowiska, na podstawie art. 16 i załącznika II do dyrektywy 1999/31/WE (Dz. Urz. WE L 11 z 16.01.2003, str. 27, Dz. Urz. WE L 218 z 23.08.2007, str. 25; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 314).
12. Dyrektywa 2002/96/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 stycznia 2003 r. w sprawie zużytego sprzętu elektrotechnicznego i elektronicznego (WEEE) (Dz. Urz. WE L 37 z 13.02.2003, str. 24, Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, roz. 15, t. 7, str. 359).
13. Dyrektywa 2006/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie odpadów (Dz. Urz. WE L 114 z 27.4.2006, str. 9).
14. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 1013/2006 z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie przemieszczania odpadów (Dz. Urz. WE L 190, z 12.07.2006, str. 1).
15. Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG,

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE GMINY GÓRA

93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. Urz. WE L 396, z 30.12.2006, str. 1 oraz sprostowanie
w Dz. Urz. WE L 136, z 29.05.2007, str. 3).